

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

NÄR MORMOR
VAR FLICKA...

*O. J. Södermarks porträtt av
Sofia Ulrica Bonde på
den sevärda utställningen
av Ericssbergs konstsam-
ling i Konstakademien*

UR INNEHÅLLET:

ÖNSKEMYNT

*Den första i en serie ar-
tiklar som prins Wilhelm
skriver för Idun*

KRING IBSENJUBILEET:

*Ibsen och kvinnorna av
Frida Stéenhoff, När Ibsen-
febern härjade, minnen av
Ann-Margret Holmgren,
Rosa Fitinghoff och Hanna
Palme, Ibsengestalter
på scenen*

K R Ö N I K A

OM ÖNSKVÄRDHETEN ATT TA SAKER OCH TING MED RO

TÄNK, ATT DET SKA VARA SÅ tråkigt att vara jungfru! Ja, missförstå mig inte, jag menar förstås hembiträde (eller hemkonsulent eller husassistent eller hur det nya papperet heter i vilket den gamla sillen är inlagd).

Alltså, att det ska vara så ofantligt motbjudande för genomsnittsflickan att mot betalning utföra husligt arbete i andras hem, så att hon, enligt vad en talarinna i Stockholms stadsfullmäktige påpekat, hellre söker sig till alla möjliga andra yrken, där stor trängsel och arbetslöshet redan föreligger, än hon ger sig till hembiträde.

Och ändå äro nutidens hembiträden i en ställning, som gamla tidens tjänstehjon aldrig skulle vågat drömma om. Det gungagap som skiljer den gamla illa avlönade, exploaterade, förtryckta och duade tjänstekvinnan, med 19 timmars arbete och på sin höjd en fridag var fjortonde lördag, och nutidens 8-timmarsarbetsdags- och manråder-jungfrubur, 60 kr. i månaden, shinglad nacke och sociala intressen, kan endast jämföras med det gapande svalget mellan mormor, med spetsmössa, migrän eller stickstrumpa, från förra seklets början och mormor av i dag som sportar och dansar med barn och barnbarn.

Det kan inte förnekas att hembiträdena ha det bra nu för tiden, det är därför en smula förvånande att, trots odisputabla fördelar, dylika platser äro, lindrigt sagt, så litet åtråvärda att man, fortfarande enligt stadsfullmäktigetalarinnan, måste rekrytera dem från både Åland och Tyskland (utom förstås från vår svenska landsbygd). Stadsflickorna föredra att släpa för usel lön på problematiska affärsmäns kontor, än att må gott i bildade hem.

Här måste vara »something rotten». Ty bristen på frihet i det husliga arbetet, kan inte längre duga som förklaring. Det skall vara bra få hem, där icke hembiträdena ha ordnad ledighet!

Jag har funderat mycket på, varför detta förhållande mellan två kvinnor — husmodern — tjänarinnan — skall som regel vara så litet tillfredsställande. De behöva dock varandra och båda ha fördel av att förhållandet är friktionsfritt.

I mina tankar utsluter jag först alla grniga, småaktiga, illa uppfostrade husmodrar och alla lögnaktiga, slarviga, mindervärdiga tjänare — dessa kategorier äro ju av ödet bestämda att alltid och allestädes sprida otrevnad — och håller mig till hyggliga människor av båda slagen. Ty också bland dem finns det ömsesidiga klagomål tillräckligt.

Det rätta sättet att behandla underlydande — det må sen vara arbetare, tjänare eller barn — är att behandla dem med samma hänsyn som man själv begär. Icke, alltså, med den hänsyn som man tycker de ha rätt till. Utan precis så, som man själv vill bli behandlad. D. v. s. precis så som man behandlar sina jämlikar. Eller sina överordnade. Eller prinsen av Siam

eller drottningen av Saba. Älskvärt, förekommande, leende. Japanskt. (Vad man tänker är en sak för sig, ens uppförande utåt skall i alla fall vara oklanderligt.)

Man ryter inte åt grevinnan Silkespudeln som råkar slå ut en kopp té på ens fina klädning: vad är det för ett slarv, kan ni inte se er för och man låter ingalunda grevinnan, figurligt talat, äta upp detta té hela dagen. Men bäggelunda gör man med den arma Amanda som råkat ut för samma malör. Åt henne säger man minsann inte med sitt vackraste leende: O för all del, det betyder rakt ingenting. Och ändå vad ett sådant leende klär oss. Och så glad och tacksam Amanda blir. Och när nu i alla fall saken är skedd och inte står att ändra, varför inte ta det med ro. En förstörd klädning är i alla fall bara en förstörd klädning, men ovänliga ord är lika med otrevnad och förstörda nerver.

Ibland, när jag hör husmödrar beklaga sig över sina tjänare, kan jag inte låta bli att tänka: såna obetydligheter. Och om jag hörde tjänare beklaga sig över sitt herrskap skulle jag alldeles säkert tänka det samma. Litet mera sinne för proportioner skulle verkligen klä båda parterna.

Tillrättavisningar tas som de ges. Om de ges med en ton, som om världens bestånd berodde på damningen av flygeln och som om universums vara eller icke vara hängde på en omelett, då måste överdrifternas löjlighet självfallet alstra motsäggelselust.

Keep smiling, är ett amerikanskt men dock gott råd.

Tidens sjukdom är nervositet, rastlöshet. Alla känna vi de kvinnor, som icke ha någon rast eller ro. Som alltid måste syssla med något, eller gruva sig över något. Deras välsignade arbetsamhet och deras eviga Marthasbekymmer sprida otrevnad i hela familjen.

I ett förnuftigt fördelande av arbete och vila äro männen många gånger våra övermän. Så bli de i regel mindre utslitna än kvinnor. De arbeta styft och koncentrerat, när de arbeta, sen ta de den rekreation de tycka om och njuta sin vila med kropp och själ; och när de sova, sova de sött

som om de hade det goda samvetets huvudkudde. Den kudde, som de flesta kvinnor ha mera rätt till, men som de ändå icke slumra sött på, bara därför att de inte ens på natten kunna släppa tanken på geléet som inte vill stelna, på Elnas snuva som tenderar att bli värre, och på hembiträdets slarv, den där lät elektriska ljuset brinna i tamburen hela natten.

Till sådana självgjorda, kvinnliga martyrer vill jag skria: Om geléet inte stelnar, så blir det saft och saft är också gott, om Elnas snuva inte blir bättre så blir den sämre, men bra få människor dö av snuva, och om ljuset också i natt skulle brinna i tamburen så är det en affär på kanske fem öre.

De, som oroa sig jämt och ständigt över vad som kan hända, borde tänka på att fruktan för vad som skall hända är nästan alltid värre än den kommande verkligheten, och de som springa omkring i iver att utträtta så mycket som möjligt, borde besinna, att det är fasligt mycket som göres och så otroligt litet som verkligen är värt att göras.

Man ska njuta av solen, se på alla vackra blommor och alla små söta barn istället. Det är viktigare än att sno omkring som en snurra, omedveten om sol eller måne lyser. Och så är det artigare mot vår Herre, som skapat jorden så ljuvlig. Det är oartigt att gå med näsan ner och rota i dammet, när alla himlars stjärnor lysa ovanför en.

*

I dagarna har det dött en gammal gubbe, August Mattson, hette han. Han dog på fattighus och var en mycket berömd astronom.

Hela sitt liv har den självärde naturdyrkaren, astronomen och filosofen bott för sig själv, en lång tid på en liten ö, i sjön Tisnaren i Närke. Där levde han med sin hemmagjorda stjärntub, sitt observatorium och sina höns och getter.

På oklanderlig franska korresponderade han med Flammarion. Och hans avhandling om förslag till ny tidsindelning tillvann sig stort intresse i Franska astronomiska sällskapet. Han kallades också till ledamot av Franska akademien.

Men han lämnade icke sin ö, sin tub och sina getter.

Ensam bodde detta geni, som utom astronomi behärskade sju språk, i sin lilla stuga, förnöjd och glad under stjärnorna. Fullständigt likgiltig för allt det, som människor annars löpa benen av sig för.

Varför han aldrig reste till Paris, där man skulle mottagit honom med varmt intresse? Det var icke resan som avskräckte honom; den f. d. sjömannen var icke rädd för en smula strapatser. Han reste inte därför att han inte ville lämna sina getter.

Det är att ha det verkliga sinnet för proportioner! Under stjärnorna är getters trevnad av varken mer eller mindre intresse än hederbetygelser från Franska akademien.

VAGABONDE.

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

Ö N S K E M Y N T

BRUNNEN DÄR MAN FÖRNIMMER SLAGEN AV DEN EVIGA STADENS HJÄRTA

Av

Clewe

DET FINNS VÄL Knappt någon plats i Rom så besökt av främlingar som Fontana di Trevi. Vem har inte letat sig fram på smala gator mellan grönsaksknippen och skrangliga kärror till Palazzo Polis pompösa fasad? Vem har inte stirrat överraskad och en smula undrande mot det väldiga fontänkomplexet, som han minst av allt väntat att finna så här vid ett litet skräpigt torg och på baksidan av en i övrigt föga anmärkningsvärd byggnad. Det skall vara en nyckfull byggherre och en ännu djärvare arkitekt som kommer på den idén att lägga sin pompösa skapelse på detta sätt i skymundan. Kanske var blygsamhet motivet, kanske var det raka motsatsen som drev Salvi att på grundvalen av den store läromästaren Berninis skiss resa sitt jättemonument av rinnande vatten. Kanske var det en infernaliskt väl uttänkt plan att tillgodogöra sig platsens arkitektoniska möjligheter, en skarpblick för barockens i stora linjer levande monumentalitet, en känsla för piazzans intima karaktär och den harmoniska omgivningen — alltsammans bidragande att än ytterligare framhäva konstverkets halt. Hur som helst, barockt är det med besked men samtidigt genialiskt. Förbluffande och fängslande, fult men ändå vackert. I ingen annan stad än Rom skulle dylikt gått för sig men här blir mycket njutbart, som på andra ställen skulle verka platt omöjligt. Det är Den eviga stadens privilegium att skänka något av sin egen mångtusenåriga glans, något av sitt eget oförstörbara liv åt sten och brons formade av människohänder. Årens patina och en ymnighet av sol ha härvid varit behjälpliga. Även om mindervärdig konst genom dylik inverkan visserligen aldrig kan bli fullödiga så kan den ändå bli värdig och på ett nästan retsamt bra sätt fylla sin plats. Det är hemligheten med så många av Roms medelmåttiga barockmonument, vilka omplanterade i annan jordmån helt visst skulle te sig både oproportionerliga och inte så litet anskrämliga. Som det nu är har man bara att anamma dem, med eller mot sin vilja beundra dem och fröjdas över deras existens.

Rom är, som bekant, de spelande vattnens stad. Sägna förtäljer att när Agrippas legionärer på befallning av sin härförare strövade omkring på Campagnan för att söka vatten fördes de av en underkön jungfru till en källa. Så byggdes en akvedukt, delvis underjordisk, och den klara vattenfåran leddes mil efter mil tills den nådde stadsmurarna och slutligen tömde sitt friska innehåll till romarnes läskande förnöjelse ej långt från den plats där Trevi nu står. Då kallades brun-

Efter sina resor i Nya och Gamla världen har prins Wilhelm nu slagit sig ner i sitt Rivierahem och har åter fått tid att fatta pennen. Det är oss en glädje att kunna meddela vår läsekrets att prins Wilhelm alltjämt förbehåller Idun, den tidning där hans signatur första gången presenterade sig, samtliga sina tidskriftsartiklar, vilka huvudsakligast komma att behandla hans strövtåg på vår europeiska kontinent. Med denna stämmingsfulla skildring av den världsberömda Fontana di Trevi i Rom göres början — med igenkännandets glädje följer den gamla Romfararen författaren, men Romlängtan tändes också i dens sinne, som ännu aldrig fått tillfälle att kasta sitt önskemynt i fontänens vatten.

nen Aqua Virgo efter sin upptäckerska. Under Tiberius och Caligulas regering fick ledningen visserligen förfalla men reparerades sedan på kejsar Claudius tid. Först på 1400-talet leddes huvudfåran av Jungfruvattnet hit och ungefär samtidigt ändrades namnet till Trevi, vilket torde syfta på de tre utloppen och vara en förvanskning av Trivio. Ännu i dag forslar vattnet genom Aqua Virgo i en mängd, motsvarande nära 80 millioner liter per dygn. Men då har det också att tillgodose fontänernas på såväl Piazza di Spagna, Piazza Navona som Piazza Farnese allt annat än sparsamma behov. Den uppgiften klaras likväl med glans, det finns t. o. m. vatten i reserv.

Fontana di Trevi — "förbluffande och fängslande, fult men ändå vackert".

Och så står man där och gapar på undret. Eller är det kanske inte ett under att se dessa kaskader forsa dag och natt, se hur skålarna fyllas och tömmas av ett evigt rinnande vatten som flödar över kanterna medan grön mossa skymtar under de sprudlande draperierna. Se hur det skvalar och porlar från den ena konstgjorda skrevan till den andra, hur små sylvassa strålar spruta upp här och där på ett till synes planlöst sätt, brytas och falla sönder i ett gnistrande regn av droppar. Betrakta krusningen och de periodvis växlande vattenringarnas lek i själva bassängen, lyssna till det sövande, jämna bruset som fångas, inneslutes och förstärkes av de omgivande husväggarna och som nynnars sin gamla och dock evigt unga sång om Rom, om skönhet och skaparglädje och människoandens seger över materien. Det är som om staden själv talade genom bruset som om gångna tider stode upp ur hundraårig sömn och i kraft av sitt eget liv trotsade förgängelsens lag. Kan det, som har levat, någonsin dö riktigt? Finns det inte alltid något oförstörbart kvar, något, som inte kan definieras men på vilket mal och rost ändå inte biter? Något, som just kan återuppväckas av en melodi, ett tonfall, en doft? Så ha alla Roms springbrunnar blivit levande, så fortplanta de från släkte till släkte tradition och hävd och oförstörbara minnen. I dem bor ett folks själ, i dem kan man förnimma slagen av Roma Aeternas hjärta. Den dag de tystna vore staden inte längre Cæsars och Mussolinis stad utan en livlös skugga dömd att utplånas.

Och här i Trevi har det varit vanligt att främlingen offrat sin obol sedan han först druckit av det klara vattnet. På så sätt menar han sig tillhandla rätten av högre makter att återvända. Hur många slantar ha inte singlat ner i bassängen, hur många fromma önskningar ha inte följt dem åt innan de försvunnit i bottenens grunda lager av slam och grus. Eller har kastet kanske skett med en skeptisk axelryckning; man tror inte längre på den där dumma skrocken men man vågar ändå inte låta bli. Tusenden och åter tusenden ha gjort på samma sätt, offrat sin skärv åt det stora obekanta. En hel förmögenhet ligger väl samlad på botten om den tilläts att ligga kvar inte bara i form av klingande mynt utan lika mycket såsom en skatt av goda önskningar för Rom, som man har så mycket att tacka för samt för en själv, som man troligen inte alls är någon tack skyldig. Det är en offerskål full av förhoppningar och drömmar och lockande framtidsutsikter. Vem har inte särskilt någon kväll, stått vid

(Forts. sid. 215.)

BARN FÖRSÄKRINGAR

SVEA

STUDIEFÖRSÄKRINGAR

HUVUDKONTOR: GÖTEBORG, V. HAMNGÅT. 3.

D:r Gunnar Kahlmeter.

VARFÖR ÄRO VI NERVÖSA?

VAD TVA LÄKARE SÄGA

Nervositeten är en modern sjukdom, som man mycket talar om. I Iduns förra n:r gjorde fru Julia Svedelius några reflektioner kring ämnet och dessa ha föranlett oss att be två kända läkare uttala sig om vår tids speciella sjukdom. Överläkaren, med d:r Gunnar Kahlmeter som även studerat den stora folksjukdomen reumatismen ger en tänkvärd förklaring till den myckna nervositeten i våra dagar och nervspecialisten d:r Hanna Bernhagen vilken genom sin omfattande praktik som familjeläkare särskilt haft tillfälle att iakttaga det uppväxande släktet.

D:r Hanna Bernhagen.

Vår tids "halvvetande" bidrager till nervositeten.

ATT INTRESSET FÖR »NERVSJUKDOMARNA», det vill säga psykoneuroserna, under senare tider blivit mycket större bland allmänheten än förr, det tror jag är otvivelaktigt, men om sjukdomarne verkligen blivit vanligare som fru Svedelius, och många med henne, anse, — det är en annan och svårbesvarad fråga. Den stora allmänheten har i det hela så många flera och även vidare intressen nu mot förr. Den översvämmas av intryck från så många håll, dagliga tidningar och veckotidningar, biograf, radio och föreläsningar. Den hör talas om så mycket, den får så mycket »bildning» i lättsmält form, den får intryck av att veta så mycket mer än gångna generationer. Även beträffande sina sjukdomar tror sig allmänheten numera veta och förstå en hel del, — det är bara ett specialfall av att varje människa nu anser sig tämligen bra kunna bedöma så gott som vad som helst.

Denna tidens tendes gör att läkaren nu måste mycket mer ingående än förr förklara för sin patient, — så långt han kan det —, varför patienten är sjuk, varifrån han fått sin sjukdom, med ett ord hur den uppkommit för att sedermera även motivera behandlingen. Det är min bestämda uppfattning att de flesta sjuka mera intressera sig för hur de fått sin sjukdom än hur de skola bli av med den. Det är därför de lättbegripliga och nära till hands liggande »grova» orsakerna, såsom »förkylning», skador och stötar m. m., åtnjuta sådan popularitet. Den sjuka vill ha en orsak till sin sjukdom, och »die Menschen lieben grob mekanisch zu denken» som Nobelpristagaren Ostwald sagt. Detta att den sjuka förstår, eller rättare sagt anser sig förstå sin sjukdoms uppkomst tröstar honom ofantligt, och jag tror att nervösa symptom så ofta skrämmer den sjuke så ofantligt just därför att han i detta fall inte förstår sammanhanget på samma sätt som han åtminstone tror sig förstå det då det gäller t. ex. tandvärk, lunginflammation, ledgångsreumatism eller magsår. Det är också min erfarenhet att man når det bästa resultatet med nervösa om man kan få dem att i någon mån förstå uppkomsten av dessa symptom. Dessa förlora då det »hemska», det »underliga», det skrämmande de annars ha! Därför lyckas man också i stort sett bättre med intelligenta patienter än med obegåvade.

Jag menar nu att en av orsakerna

till de nervösa sjukdomarnas ökning i vår tid är det myckna »halvvetande» som på så många vägar nu tillföres mycket breda lager av folket, och som på sjukdomarnas område orsaka så många feltydningar med ty åtföljande uppskrämmande. Denna min mening är utan tveivel ägnad uppväcka mycket både av förvåning och opposition — men jag tror jag kan stå för den. Givetvis förnekar jag ingalunda att den moderna »hetsen» och kanske ändå mer den brist på inre tillfredsställelse och jämvikt som nu är så vanlig, har sin ofantliga betydelse för den moderna nervositeten, men jag tror att betydelsen av det »slitande» i nutidens liv överskattas. Livet var nog ganska slitande även under forna tiders krigs-, hungersnöds- och revolutionstider. Och ännu den dag som i dag är visar såväl läkarnes allmänna erfarenhet som också de så moderna statistiska siffrorna (t. ex. från Pensionsstyrelsen) att de nervösa tillståndet snarare äro vanligare, och även snarare svårare, hos landsbefolkningen än hos städernas invånare, vilka väl dock i stort sett leva sitt liv intensivare.

GUNNAR KAHLMETER.

Varför känna vi ej vårt ansvar?

»Som en allvarlig tidsfara hänger nervofaran över människorna.» Det är tänkvärda ord fru Svedelius här yttrat, tänkvärda därför att de äro så fruktansvärt sanna. Jag behöver som belägg härför endast hänvisa till vår höga statistik över sinnessjukdomarna, vårt ständigt växande behov av ökat utrymme å hospitalen, det ständigt sig ökande klientel, som väntar på plats å dem. Och därtill alla våra s. k. nervösa! Ofrivilligt framställer sig frågan: hur många bland oss äro friska, psykiskt välbalanserade individer? Man kommer till den slutsatsen att det är relativt få. Hur ha vi kommit därefter? Det forskas och arbetas ju väsentligt även hos oss för att utröna och avlägsna orsakerna, att förbättra förhållandena. Varför blir det ej bättre? Varför sjunker ej heller vår statistik över lungsjukdomarna trots det intensiva arbete, som här i landet nedlägges på att förebygga dem. Varför minskas icke antalet fall av kräftsjukdomar? Det veta vi icke med visshet. Men ett är visst, då det gäller psykiska sjukdomar och även den s. k. nervositeten äro vi här i landet alltför hängivna *laissez-aller* principen, för litet benägna att vidtaga förekommande åtgärder. Har t. ex. steriliseringsfrågan ännu fått sin lösning? Ha vi ett enda kommunalt sjukhus för mera allvarligt nervösa — ej i vanlig mening sinnessjuka — där de kunde få lämplig vård såväl kroppsligt som själsligt? Även på annat sätt äro vi alltför litet benägna att skydda oss själva. Andra folk söka skydda sig såväl ekonomiskt som fysiskt och psykiskt genom arbets- och invandringslagar. Vi däremot låta mången av våra egna bli ett nervositetens offer på grund av onödigt vållad arbetslöshet, och vi låta nästan vilken främling som helst slå sig ner hos oss utan att fråga efter om han eller hon kan vålla oss skada genom farliga sjukdomar eller i andligt avseende under förmenande att »det är väl icke så farligt». Det rashygieniska problemet är dock av den största vikt för ett folks såväl kroppsliga som andliga hälsa. Här ha vi våra egna, allmänt folkliga såväl som individuella fysiska och psykiska missförhållanden att söka komma till rätta med. Men hur går det? Känna vi som folk det moraliska ansvaret gent emot individen, som individer gent emot folket? Eller, om vi göra det, handla vi därefter? Hur mången tänker på vårt folks bästa, då han eller hon, efter

(Forts. sid. 217.)

Fru Gerda Odelberg, född Werner, maka till kaptenen i Svea Livgardes reserv m. m., Erik A. Odelberg. (Jäger, hovfoto.)

I B S E N O C H K V I N N O R N A

SKEPTIKERN SOM TRODDE PÅ KVINNORNA OCH VILLE SE FRIARE KVINNOR.

DEN 20 MARS 1928 FIRAS PÅ många håll i kulturvärlden hundraårsdagen av Henrik Ibsens födelse.

Det är icke underligt, att man firar honom. Han var inte blott de senare sekulens mest ryktbare dramatiska författare, han var också mannen med det avgörande inflytandet på ett betydelsefullt skede av europeiskt och amerikanskt teaterliv. Ibsen blev i vidsträckt mening tongivande. Hyllningen åt Ibsen kan därför i visst avseende kallas honnör åt en hel epok.

Skulle detta betyda, att Ibsens roll är slut? Har han gjort sin tjänst och gått? Ingen bör någonsin profetera, ty framtiden är oföränderligt en överraskningarnas tid. Men man kan inte vara blind för att det finns två möjligheter, som kanhända komma att åter draga in de ibsenska dramerna i nuet, göra dem aktuella och skänka deras skapare en renässans.

Den ena av dessa möjligheter är ett vaknande medvetande hos kvinnorna, att Ibsen var och är deras dramatiker som ingen annan. Det är inte alldeles uteslutet, att Ibsens ärofullaste tid först begynner, när hans gärning verkligen trängt in i den så kallade breda publikens kvinnliga medvetande. Då kan man tänka sig, att entusiastiska kvinnors förstående och uppskattande locka fram, kanske ännu mera än förr, hans dramer på scenen.

Den andra möjligheten att Ibsen blir en triumfator också som gengångare, ligger i att vetenskaplig forskning på senare tid, på ett hittills onat sätt, lyckats sprida psykologiska insikter i allmänbildningen. Är det något, som kan tänkas bereda jordmånen för ibsens teater, så är det vidgad kunskap om människosjälens naturliga lidandeshistoria.

Det finns rykten, vilka liksom somna in. Hos oss i Sverige, mer än ute i den övriga världen, tycks Ibsens berömmelse understundom nästan avsiktligt blivit placerad i Morfei armar. Uttrycken »Ibsen är gammalmodig! Han är tråkig! Han är onjutbar!» möta ibland på svenska. Om det finns en gnista sanning i dylika omdömen, är den dock så liten, att den, formulerad i ord, blir en stor orättvisa och därigenom en osanning.

Moderiktningar äro städse orättvisa mot sina företrädare, i synnerhet de närmast föregående. Ingen vågar bestrida, att även dramatiken och teatern stå under härskarinnans modets herravälde. Men konsten och litteraturen taga oupphörligt den mest förkrossande revansch på moderitetens så hjälplösa gudinnor, när hennes dag är tillända. Det eviga, det är sådant som tål att tusen gånger bli omodernt, därför att det är — naturligt.

När naturen ses och tol-

Ibsen är kvinnornas dramatiker som ingen annan, men han var ingen kvinnosaksman, säger författarinnan Frida Stéenhoff sammanfattande i sin med anledning av det stundande 100-årsjubileet av Ibsens födelse för Idun gjorda skildring om Ibsen och kvinnorna. Den intressanta essayen, där läsaren får en orienterande analys av den store diktarens mest karaktäristiska insats, läses med stor behållning.

kas genom ett nytt temperament, och enligt nya synpunkter, förefaller den ofta till en början onaturlig. Det ovanliga uppfattas som oriktigt. Ibsen fick grundligt göra denna erfarenhet. Hans repliker förklarades onaturligt koncentrerade, hans dramatiska byggnadskonst artificiell. Samma öde kom även hans sannaste karaktärer till del. Själv fick han länge hålla till godo med att kallas för intelligent konstruktör i stället för första rangs diktare. Följden av den allmänna meningen om Ibsen såsom icke-realist, icke-naturalist, blev att hans roller decennier igenom på scenen, i stället för att talas, mässades fram, som om personerna tillhörde en högre värld och blott levde ett symboliskt liv.

Men oaktat Ibsen är kvinnornas dramatiker som ingen, var han icke kvinnosaksman i bemärkelsen »kvinnosakskvinnor». Visserligen framträdde han ett par gånger i sitt liv och förfäktade i ljungande ordalag kvinnans rätt till alla privilegier, som mannen förskaffat sig allena, men i hans litterära produktion tar kvinnosaken ingen politisk eller social plats som motiv för handlingens gång eller personernas utveckling. Dock råder ingen gensaga mot att han i allt vad han skrev, odelat och hängivet besjälades av nitälskan för kvinnornas frigörelse.

Det är märkligt att skeptikern Ibsen trodde på den varelse, som av så många snillen förklarats ovärdigt förtroende — kvinnan. Ibsens tro på kvinnan hör till de optimismens strålande ljusfacklor, vilka kanske, på trots, av ljusbringaren Lucifer kastats ut i en av pessimism förmörkad värld.

Ibsen trodde också på ungdomen med samma rörande förtröstan. Varför? Han

säger det själv: »Jo, för att ungdomen har denna geniala instinkt, som omedvetet träffar de rätta. Men just denna instinkt är det som kvinnan har gemensamt både med ungdomen och med de sanna konstnärerna... Men vad jag fruktar, det är gammalmansförnuftighet. Männan med de små uppgifterna, de små tankarna, de småaktiga hänsynen, den futtiga oron, dessa män, som inrätta hela sitt tänkande i och för sina egna, allra underdånigaste små personligheter.»

Ibsen ville emellertid ej ha kvinnorna medbestämmande och fria för att de med sin majoritet skulle komma till samhällets räddning. Han visar sitt förakt för majoriteten i ett brev: »Björnson säger, att majoriteten alltid har rätt. Och som praktisk politiker må man väl säga så. Jag däremot måste säga: Minoriteten har alltid rätt... Naturligtvis menar jag den minoritet, som går före, som är där, dit flertalet ännu icke har nått hän. Jag menar, att rätten har den, som är närmast i förbund med framtiden.»

Hans långa rad hjältinnor, Nora, Selma, fru Alving, Rebecka, Hilde, och de många andra, alla äro de i förbund med framtiden, fast på så olika sätt. Alla utom en. Hedda Gabler står ensam för sig. Hon är ett negerande av alla värden.

Även kärlekens. Det är för övrigt anmärkningsvärt, att en sådan kvinnornas talsman som Ibsen icke är någon kärlekens diktare. Hans dramer syssla föga med kärlekens problem, dess sällhet eller konflikter bli aldrig i och för sig något huvudmotiv. Ingenstädes möter man heller någon utpräglad mening angående det erotiska livet.

Naturligtvis skulle man kunna säga, att hans diktning indirekt rör sig om kärleken, ty han visar, var denna icke finns. Han diktar om äktenskapet, närmare bestämt det olyckliga äktenskapet, och ger världen sådana nya, oskattbara ljuskastare över särskilt kvinnlig psykologi i disharmoniska äkta förbund som dramerna Ett dockhem, Lille Eyolf, Byggmästar Solness, Frun från havet, Hedda Gabler och andra.

Runt omkring Ibsen funnos säkert förnöjsamma kvinnor i relativt lyckliga äktenskap, men han såg dem ej. Han kände som sin uppgift att icke se dem. Och vi kunna våga paradoxen, att hans blindhet gjorde honom seende. Han fick en skrämmande klar syn över vad han kallar »nutidstragedien», förbundet mellan den nutida kvinnan och mannen. Ibsen dömer det som ett hopplöst förhållande, därför att där saknas psykologisk förstående å ömse sidor, dock ojämförligt mest å mannens.

Ibsens kvinnor gå in i äktenskapet med drömmar om själisk gemenskap. Efter hängivelsen upptäcka

(Forts. sid. 217.)

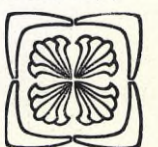
Kronprinsparet Leopold säges deltaga mycket flitigt i Brysselsäsongsens sällskapliv i år och här ses de unga i sällskap med svärmor och svägerska på en stor välgörenhetssoaré nyligen.

CAP
Nötter

Nougatchoklad
av högsta kvalitet. 1 kr. pr. ask.

IBSENGESTALTER PÅ SCENEN

EN TITT BAKÅT I IBSENS TEATERALMANACKA.

Gerda Lundequist som Hjördis i "Härmännen på Helgoland".

— MIN FÖRSTA IBSENROLL VAR RITA I "Lille Eylof" som första gången uppfördes 1875, berättar Norges stora skådespelerska Ragna Wettergren. Den tilldelades mig enligt Ibsens egen önskan och han övervar själv de sista repetitionerna. Då jag i sista akten vid slutrepliken sträckte mina händer uppåt, sade regissören: "Är det rätt att hon gör så?" Ibsen svarade: "När hon känner det på det sättet, är det väl hennes uppfattning av rollen, och den böjer jag mig för."

Då jag kort tid därefter sökte ett stipendium och bad Ibsen om en rekommendation, skrev han: "Låt henne få stipendiet, jag har användning för henne till mina pjäser."

Så år 1900 fick jag Irenes roll i "Naar vi döde vaagner". Han var inte närvarande vid repetitionerna den gången, men till premiären sände han mig en stor bukett vita kamelior med sitt visitkort på vilket det stod "Til La grande tragedienne".

Detta är sagolika minnen som jag aldrig glömmer.

Så spelade jag Regina och sedermera fru Alving i "Gjengangere", fru Wilton och fru Borkman i "Gabriel Borkman", Gina i "Vildanden", "Hedda Gabler", "Fruen fra Havet", "Fru Inger til Östraat", furstinnan Helena i "Keiser og Galilæer", och — under gästspel i Köpenhamn — Hjördis i "Hærmendene paa Helgeland" samt Nora i "Et Dukkehjem". "Hedda Gabler" och "Fyrstinde Helena" har jag varit lycklig nog att få spela på Operan i Stockholm och i "Rosmersholm" framträdde jag på Svenska teatern och som fru Borkman på Dramatiska teatern.

— Jag tycker om alla Ibsenroller jag haft, förklarar fru Maria Schildknecht. Jag debuterade som Eline i "Fru Inger till Östråt", en verklig önskeroll för en ung skådespelerska. Ni förstår alltså att jag var förtjust den gången och ännu i dag tycker jag mycket om rollen, fast jag numera inte passar i den. Sedan har jag spelat "Hedda Gabler", Rebecka i "Rosmersholm" och "Fru

Med anledning av Ibsen-jubileet har Idun velat erinra om Ibsenroller, som man sett framställas på våra svenska och grannlandsscener. Vi ha tillfrågat några kända skådespelerskor och skådespelare om vilka Ibsenroller de tyckt bäst om och vilket intryck de ha av dem.

Inger till Östråt". Och jag tror nog att jag tycker bäst om Rebecka. Den gestalten står en mänskligt närmare än de andra. När jag spelar fru Inger känner jag mig alltid för ung. Jag har en känsla av att jag skulle behöva tio år till "på nacken för att kunna ge den med pondus och tränga in i det djupt mänskliga i denna kvinnotyp".

Fru Pauline Brunius har under årens lopp gjort ett flertal Ibsenska kvinnogestalter. Hon har sålunda spelat Hjördis i "Härmännen på Helgoland",

Gustaf III och hans teater.

D:r Agne Beijer.

En stämmingsfull kväll bereddes Idunklubben av professorskan Ann Margret Holmgren vid senaste samkvämet, då hon läste några kapitel ur sina "Minnen och hågkomster". För kvällens musikavdelning svarade fröken Hilde Nyblom. — Nästa gång Idunklubben sammanträder sekt. I torsdagen den 1 mars och sekt. II torsdagen den 8 mars ha vi äran att som föredragshållare se d:r Agne Beijer, den kände museimannen, skaparen av Drottningholms teatermuseum och den högt skattade teaterkritikern. D:r Beijer kommer att hålla föredrag över ämnet *Gustaf III och hans teater* — vi tillråda var och en i klubben att inte försumma detta enastående tillfälle, det blir en kväll att lära och roas av.

Rita i "Lille Eylof" — Julia Håkansson.

Hilde Wangel — Hilda Borgström.

Maria Schildknecht som Hedda Gabler.

titelrollen i "Hedda Gabler" och fru Linde i "Dockhemmet". "Den sistnämnda rollen fick jag i min gröna ungdom, säger fru Brunius, och jag var naturligtvis oerhört intresserad av uppgiften. Men den Ibsenroll jag framför allt tyckt bäst om är dock Hedda Gabler. Varför? Jo, därför att Hedda Gabler är en så fängslande och stark personlighet."

Fröken Hilda Borgström älskar framför allt bland sina Ibsenroller Hilde Wangel i "Byggmästare Solness": "Det var den roll jag slog igenom i. Det var mycket länge sedan — i Stockholm 1893 på Svenska teatern med August Lindberg som motspelare. Och det var inte bara därför att jag hade sådan framgång i rollen som jag tycker så mycket om den. Själva typen intresserar mig. Hilde Wangel var den tidens ingenue."

En annan, som också sätter Hilde Wangel främst, är Harriet Bosse, för vilken denna roll betyder en milstolpe under hennes teaterbana.

Fru Gerda Lundequist har gjort många Ibsenroller och hon säger sig kanske mest tilltalas av den ståtliga och kraftfulla Hjördis i "Härmännen på Helgoland". Av alla våra skådespelerskor kan dock fru Julia Håkansson säga sig vara den, som spelat det största antalet Ibsenroller. "Kärast av allt mitt arbete på scenen har också varit mina uppgifter i Ibsens skådespel, säger hon.

Vilka jag tyckt bäst om? och varför? Svårt att säga. Alla Ibsenroller jag spelat, har jag hållit av, men somliga har blivit mina hjärtevännor, och som sådana ha vi givit varann utbyte. De ha stillat min själs hunger, och jag har givit dem det bästa jag kunnat uppleta hos mig som konstnär. Det är med varmaste tacksamhet mot Henrik Ibsen jag i minnet återgår till de oförglömliga stunder jag fått tillfälle att helt uppgå i de härliga uppgifter han skapat."

"Damernas egen" har främst velat erinra om Ibsens kvinnoroller, men för Peer Gynt måste man göra ett undantag, eller hur? Ty när vi möta Anders de Wahl och frågar honom, så säger han att han tycker om alla Ibsenroller, men "Peer Gynt går utanpå dem alla. Det är en underbar roll, den speglar hela livet".

Kanske damerna instämma?

NÄR IBSENFEBERN HÄRJADE

NAGRA MINNEN BERÄTTADE AV DEM SOM VORO MED.

Henrik Ibsen.

Nora blev portförbjuden i en del Uppsalahem.

DET ÄR OMKRING FEMTIO ÅR SEDAN. Jag minns det som i går hur »Et Dukkehjem» strök som en orkan genom hemmen i den norskläsande världen i Uppsala. Det är hart när omöjligt att nu tänka sig ett problem i ett samhällsdrama som i vår tid skulle kunna framkalla en sådan uppståndelse och verka så revolutionerande som detta drama då gjorde. Det talades knappt om annat en hel vinter. När folk träffades, om det så var på gatan, frågade de: »Har du läst Et Dukkehjem?» och så var debatten i full gång. Dispyterna i ämnet kunde vara så hetsiga att en familj fann sig föranlåten att sätta upp anslag i tamburen: »Här får icke talas om Et Dukkehjem.»

Jag påminner mig hur jag en gång i ett sällskap, där naturligtvis den alltuppslukande frågan diskuterades, dristade mig till att i min barnsliga oskuld och enfald blygsamt framkasta en stilla undran om det ändå inte kanske hade varit rättare av Nora att stanna hos sina barn och försöka uppfostra och utveckla sig själv och dem så gott hon förmådde. Jag kunde överhuvud inte förstå hur en mor hade hjärta att överge sina barn.

Men då flögo damerna över mig som korpar: Hur kan du vilja försvara att en kvinna lever kvar i ett sådant äktenskap? Det var ju ingenting annat än legaliserad prostitution!

Det var första gången i mitt liv jag hörde ordet prostitution. Hela begreppet var mig absolut obekant. Familjekvinnor på den tiden visste i regeln ytterst litet om någon annan värld än hemmets, åtminstone om de, liksom jag, aldrig gått i en skola, vilket var det vanliga med herrgårdsflickor.

Så mycket förstod jag emellertid som att jag säkert hade blamerat mig oerhört, och att det var bättre att tåga än illa tala. Och jag förstod också att jag blev i andan föraktad av de moraliska damerna.

När några herrar sedan kommo och deltog i samtalet, blev dispyten först mer försiktig. Damerna ville inte stöta sig med herrarna.

Herrarnas mening var enhällig: Helmer var en strävsam hedersman som älskade sin hustru ömt och bar henne på sina händer. Vad i herrans frid kan en fru begära mer? Kan någon undra på om en sådan man blir en smula vred och häftig när han får veta

Ibsenfeber var någonting, som härjade ganska svårt under det förra seklets sista decennier och här berättar professorskan Ann Margret Holmgren och författarinnan Rosa Fitinghoff några betecknande Ibsenminnen. I nästa n:r följer det utlovade bidraget av fru Hanna Palme m. fl. för vilka utrymmet tyvärr icke är tillräckligt denna vecka.

att hans hustru har lånat pengar bakom hans rygg och förfalskat sin fars namn och med det riskerat sin mans hela ställning som nybliven bankdirektör. Sannerligen var inte Helmer storslagen som så fort kunde förlåta henne!

Men nu togo damerna i med hetta: Nora var ju ett tanklöst och okunnigt barn som inte förstod att hon gjorde orätt. Hon älskade sin man och ville rädda hans liv som läkaren hade sagt hängde på en vistelse i Södern som de inte hade medel till. Och hon visste att mannen skulle aldrig ha tillåtit henne att låna. Fadern hade legat döende, så hon kunde inte be honom skriva under. Varför hade både fadern och mannen behandlat henne som ett litet barn, deras söta lilla docka i stället för att tänka på hennes utveckling? Felet var ju mer deras än hennes o. s. v.

Jag satt stum, men kände att nog gav »Et Dukkehjem» åtskilligt mer att tänka på än jag hade förstätt vid en första läsning.

Ett är ganska säkert, »Et Dukkehjem» framtvingade en ny syn på kvinnans ställning i äktenskapet och på makars inbördes förhållande. Det blev ett av de kraftigaste — för att inte säga det kraftigaste — handtag den då unga kvinnorörelsen fick på 80-talet.

»Et Dukkehjem» sådde frön som i stort sett kan sägas ha burit gyllene frukt.

Ann Margret Holmgren.

Tösen som blev kysst på hand av Ibsen.

Alla människor talade blott om Ibsen, då han på våren 1898 »var i Stockholm för att firas».

För minnet förefaller det som om Ibsenfebern den där våren kunde jämföras med Charles Lindberghsyrseln i Paris efter den lyckligt fullbordade atlantflygningen. Det var Ibsen och åter Ibsen och Ibsens tankar, som tuggades om, förstorades, förminskades, förvanskades, kanhända förstods!

Att tänka på att få se eller tala vid detta snillenas snille kom aldrig ens i drömmen över tösen som gick och skötte om hus hållet i moderns hem. De där festerna voro så dyra, de voro bara för »riktigt folk».

Det var fest av Sveriges författarförening. Där var officiell festmiddag och där hölls fest på Hasselbacken av svenska kvinnor. Till denna sista fest kom tösens moder, Hon blev bjuden av en god vän. Det var väl en lycka! Men så underbara krokvägar kan ödet låta människorna vandra att det kan tyckas dem själva som en saga.

Denna kvinnornas festkommitté ville hedra sin gäst med något nytt och så ombads Svenska Folkdansen Vänner att låta en del av sina medlemmar dansa för Ibsen.

Det utvaldes tjugufyra personer, och bland dessa var tösen.

Den stora dagen kom.

Många människor i högtidsdräkt och uppskruvat högtidshumör. Högtidliga, ja andaktsfulla människor vart man såg. Alla malde de på Ibsentankar, Ibsenproblem medan de stirrade sig tårögda på den lille vithårige gubben, som satt som en kung omgiven av snillet och vetandets uppvaktning.

Sedan folkdansarna uppträtt, blevo de presenterade i tur och ordning för Ibsen.

Hans blick var trött, kanske kände han sig bortkommen bland alla de många beundrande storheterna.

Tösen som dansat mötte Ibsens blick. Nej! den var inte trött, den var djup och outgrundlig. Ibsen sade några ord, tösen svarade, vad det var glömde hon strax, ty hon tänkte för mycket på ögonens skiftande uttryck.

Nya tal, ny hyllning. Äntligen började festpubliken att få röra på sig. Som svansen efter en komet följde massan efter Ibsen vart han styrde sina steg. Också tösen följde honom hack i häl.

Efter ett mödosamt knuffande till höger och vänster stod tösens moder äntligen framme hos sin dotter, med moderligt ogillande röst viskade hon: Rosa hur kan du bära dig så framfusigt, så påfluget åt och hålla dig i Ibsens närhet. Gå strax härifrån. Jag skäms!

Men han håller fast mig, viskade tösen tillbaka med hjälplös ton. Hon hade verkligen upprepade gånger sökt draga sig tillbaka och gå till sina kamrater. Men Ibsen höll ett fast tag i hennes delsbeförklade och inte kunde hon knyta det av sig och låta honom gå och bära på det.

Vid festens slut gav Ibsen sin blyga lilla vän en varm avskedskyss på handen.

Då festföremålet väl var borta störtade en del av de mest angripna Ibsendyrkarna fram och bad att få kyssa den del av handen där Ibsen hållit sina läppar, en bön som gärna beviljades ifall det kunde göra någon glad. Det fanns t. o. m. personer, vilka på rama allvaret föreslogo att tösen ej den natten skulle tvätta sin hand!

Kvällen därpå reste Ibsen åter till sitt land. Enligt överenskommelse vandrade tösen ned till stationen, men hon stannade nere vid dörren (Centralstationen var ej så grandios på den tiden som den nu är,) rädd att närma sig skaran av alla uppvaktande damer och herrar, som omringade Ibsen. Därför stannade hon också kvar där hon stod nere vid dörren. Men hur liten Ibsen än var, blicken räckte långt och den igenkände vännen ifrån gårdagen. Och så stegade Ibsen fram och förde henne åter med sig. Då tåget gled ut ifrån stationen stod också hon ibland den övriga skaran och vinkade avsked, men hon visste att om ej död eller sjukdom kom emellan så skulle hon snart åter få råka skalden, tolkaren av de sotra livsproblemen. Och så gick det också. Bland sina heligaste relikier bevarar tösen nu några brev från sin vän Ibsen.

Rosa Fitinghoff.

En god och hälsosam thédryck vinnes icke med vilket thé som helst.

M. S. KOBBS SÖNER är den enda firma i Sverige, som uteslutande ägnar sig åt thébranschen under ständig vetenskaplig kontroll.

Begär därför alltid **Kobbs Thé** och godtag ej något annat, om Ni sätter värde på en hälsosam och aromrik dryck.

EN FÖRLUST FÖR SVERIGE

TILL ANNA BUGGE-WICKSELLS MINNE.

DET BLIR TOMT NÄR DET GLESNAR i de gamla kämparnas led, och till de gamla kämparna måste man räkna Anna Wicksell, även om hennes ålder icke var längre framskriden än att man hade känslan av att ett verksamt och energifyllt liv genom hennes bortgång blev avbrutet i sin blomning. Men hon var med på den tid, när de nya samhällsproblemen drog en våg av ideellt sinnad ungdom in i det sociala arbetet och problemen mellan nytt och gammalt bröto sig emot varandra med en intensitet som gav eko från talarstolar och tidningspress.

När rösträttsrörelsen bland kvinnorna grep omkring sig och ledde till en fast organisation, blev Anna Wicksell en av dess hörnpelare, dels som ordförande i skånska avdelningen av kvinnornas rösträttsförbund, dels som representant på de olika internationella rösträttskongresserna, där hennes inlägg, som alltid hade vikt och tyngd, uppmärksammades. På de svenska centralstyrelsemötena saknades sällan Anna Wicksells karaktäristiska profil, och om hon även med någon överlägsenhet bemötte de enkla synpunkterna eller de alltför känslamma orden, så hade man dock känslan av hennes övertygelse att vägen till kvinnornas fostran till människor gick genom den politiska och sociala träningen till fullt och helt medborgarskap. Inflytandet utan ansvar hade hon sett tillräckligt mycket utav för att förstå varthän det kunde leda, och såväl i tal som skrift, och ute bland kvinnorna på landsbygden, arbetade hon för den sak för vilken hon aldrig tvekade att ställa sig i breschen.

Genom natur och böjelse intresserade sig Anna Wicksell mer för idéer än för människor, och när rösträttsfrågan fått sin lösning, blev det fredsarbetet som kom att

Anna Bugge-Wicksell.

Helt oväntat bragtes dödsbudet att professorskan Anna Bugge-Wicksell den 19 febr. avlidit. Med henne har en av kvinno- och det socialpolitiska arbetets pionjärligheter gått bort såsom här framhålles i några minnesord vid hennes bår.

kräva hennes tid och hennes intresse. Från år 1920 har hon som suppleant tillhört Nationernas Förbunds församling och placerades som svensk representant i Förbundsförsamlingens femte utskott, vilket har att handlägga de frågor som beröra Förbundets sociala och humanitära verksamhet. Särskilt stor uppmärksamhet ägnade hon åt de inom Nationernas Förbund ofta brännande konstitutionella spörsmålen. Som medlem av Nationernas Förbunds Mandatkommission erhöll Anna Wicksell särskilt uppdrag att följa och föredraga frågor rörande undervisningsväsendet, då det gällde de under Nationernas Förbund stående kolonialområdena, och med anledning härav mottog hon inbjudan till en studieresa i

Amerika för att studera utbildningen av lärare för negerbarn.

Det är få svenska kvinnor, vilka utanför sitt eget land nått en så stor berömmelse som kommit Anna Wicksell till del, och en engelsk expert i kolonialfrågor, som nyligen var på besök i vårt land, gav henne de mest ampla lovord och undrade om Sveriges kvinnor verkligen hade reda på vilken kapacitet de ägde i Anna Wicksell. Flertalet vet det säkerligen icke och många sakna förutsättningarna att kunna bedöma hennes arbete. Att det var sakkunnigt, målmedvetet och besjälav av den altruistiska tro med vilken Anna Wicksell omfattade den sak hon ägnade sina krafter, har man fått många utlåtanden om, och lika säkert är det, att det i närvarande stund icke finns någon svensk kvinna som kan fylla hennes plats.

Anna Wicksell var icke en natur som omedelbart fängslade människorna. Det fanns i hennes väsen något av det nordiskt kärva och inbundna och en personlig reservation, som icke inbjöd till några närmanden. För många framstod hon måhända som en alltför kritisk och kyligt klar förståndsmänniska, men de, vilka stodo henne nära, vittna om att det klappade ett varmt och mänskligt hjärta i hennes bröst. Detta kunde belysas genom en mängd smådrag, vilka dock Anna Wicksell vore den sista att vilja ha framdragna för offentligheten, men de tjäna till att belysa en karaktär som alltid fruktade fraserna och överorden, men fann sitt eget uttryck i handling.

Det är denna handlingens propaganda, manifesterad i hemlivet, i samhällslivet och i de internationella förhållandena, som blir Anna Wicksells bestående livsverk, långt efter det att hennes egen stämma tystnat.

GURLI HERTZMAN-ERICSON.

ETT LITET PROBLEM MED POSTEN

VAR DET NÅGON SOM SADE VARDAGSLIVETS små frågor?

Häromdagen kom en sådan där liten fråga singlar på posten. Ett bjudningsbrev. På kort. Till middag. Och inte till oss stora, utan till husets dotter, som inte ännu riktigt fyllt tolv år.

Ja, mina vänner, vad säger ni? Jag håller med er! Jag höll med er då. Det är förskräckligt — ett barn bjudet på kort och på middag. Det är ju inte detsamma som då man bjuder barn på köttbullar för att det är så lättätet, det är Roms förfall!

Alla de stora frågorna kröpo in i vråarna, när den där lilla kartongen kom: ha äran inbjuda...

För det första var det kort varsel. Ja, jag håller fortfarande med er — det fattas bara att ungen skulle bjudas en vecka i förväg! Vi ha aldrig sett maken, bjuda småflickor på kort!

Såå, sade jag. Det är fredag kväll i dag, då jag kommer hem och finner detta kort. Och lördag middag skall du stå färdig och gå på middag. Vad i helsingland ska du ha på dig?

Jag höll den lilla halvsockliga tvättklädningen i handen och mindes en flicka, en krona bland flickor, som gick bort i en klädning, där ryggen var nästan bortsvedd. Hon var den underbaraste, tappreste flicka Lovisa M. Alcott skapat. Men från början visste jag, att så stark var jag icke, att jag kunde låta barnet gå i den där tvättklädningen, även om den tvättats ren. På fredag middag köptes det sammet och på fredag kväll syddes den och på lördag var barnet värdigt kortet. Pengar till bil hem fick hon. Och det visade sig sedan att alla ungarna hade silkesstrumpor, även min. Och med allt detta voro mina begrepp tillnyktrade. Jag får inte lärnge svindel för ett tryckt bjudningskort.

Det är praktiskt med kortet — mycket mera praktiskt och lugnt än telefon. Varför inte då bjuda ihop tio små flickor pr post? Och middag — ja, när skola små flickor bjudas, som gå i skola till 3—4 och skola vara i säng senast halv elva på en lördag? Att tio små flickor träffas privat och inomhus är bra och trevligt och uppfostrande, de hade dansat med varandra, boxat varandra, lekt med varandra.

Och bilen hem? Det mest praktiska av allt, varmt, snabbt och säkert för barnet och humant mot ens eget hembitråde, som slapp få sin kväll förstörd. Jag har själv minnen från dylika hemfärder, naturligtvis till fots, då man på Stockholms gator såg och hörde saker så dags, som även om man stängde till öron och ögon, lämnade förvirrade och skrämmande spår. Och silkesstrumporna? Vi damer veta, vad herrar inte veta — silke håller.

Det var ju fest för en gångs skull. Att bli bjuden bort är att bli hedrad, att räknas med. Att bjuda själv är att visa andra sitt allra bästa hjärta. Man måste träffas ibland för att inte bli en varghund som går runt i en bur och vill bitas, man måste vädra sina tankar, höra och se andra. Barn så väl som vuxna.

Det där kortet till middag klockan 5 befriade mig från en fördom, som legat och skräpat. Jag vet nu ingenting så rart, så stilfullt, så välskött som svenskars sätt att bjuda varandra och fira sina och andras dagar. Och skam den som inte bevarar sin ödmjukhet, om bjudningen också kommit på posten. VERA v. KRÆMER.

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Kemisk Tvätt

utföres förstklassigt vid

A.-B. NYA BLÅ HAND

Söder 334 26. Postadress: Liljeholmen. Liljeh. 23.

BUTIKER: Holländaregatan 13. Tel. Norr 4633; Birger Jarlsgatan 7.

Tel. Norr 125 09, Riks Tel. 5373; Brännkyrkagatan 2. Tel. Sö. 334 39;

Hornsgatan 17. Tel. Sö. 301 35; Anna Walhjalt, Skolvägen, Alfsjö.

VAD KOSTAR ER SKÖNHET?

VARJE NUTIDSKVINNA VILL VARA SKÖN MEN SKÖNHETSVÄRDEN VÄXLAR I OMFAITNING OCH PRIS.

HUR SKÖNA TÄNKA EGENTLIGEN svenskorna bli? På senaste året har bara i Stockholm uppstått elva nya skönhetsinstitut, som alla vädja till välförsedda kassor.

Hur mycket skönhet kan man egentligen få för låt oss säga ett par hundra kronor? Eller kanske vi inte kan ha råd att göra en så stor kapitalinsats för skönheten? Men räntan borde kunna bli storartad.

Alltså hur mycket för 200 kronor eller så där omkring?

Vi ställa frågan till ett av de modernaste instituten, skapat efter förebild från Paris och London. A propos, ni vet väl hur ett skönhetsinstitut ser ut inifrån? Mycket affärsmässigt är behandlingsrummet, hygieniskt och vitt, med sobert utstyrda burkar för salvor och cremer, med flaskor för olikfärgade vätskor, med apparater för elektrisk behandling, antar man. Det ligger något mycket suggestivt i all den där affärsmässigheten, den ger svaga hjärtan hopp, och det är väl också meningen. De där klarblå draggardinerna för fönstren ha just den nyans, som nervläkarna för några år sen brukade använda i sina mottagningsrum, därför att den ansågs verka psykologiskt på samma gång lugnande och uppmuntrande.

Alltså ha vi ställt vår fråga: hur mycket skönhet för 200 kronor?

Det går annars till på ett helt annat sätt, som man nog kan förstå. Patienten får en konsultation och behandlas efter sitt individuella fall: för tjocka ben, finnisg hy, röd näsa, knotttriga armar, dubbelhaka, ådernät på kinderna, påsar under ögonen, rynkor vid tinningarna, neddragna munvinklar, slapp byst, dålig hållning, ja, nu kanske det räcker en stund.

Men vi äro ett fingerat fall, som behöver en noggran och allsidig omvårdnad. Så här ser prislistan ut:

Välformade ben	45 kr.
Höfter (avmagring, 10 gångers massagebehandling)	40 „
Vackra armar (behandling av muskulaturen)	30 „
Dito (behandling mot knotttrigt skinn)	25 „
Allmän behandling med massage per gång ..	7 „
Specialbehandling hela kroppen (med massage, elektricitet, kvartslampa, oljemassage och friktion med lotion) per gång	11 „
Röda händer (att bli vita, 10 behandl.)	40 „
Manicure	3 „
Ansiktsbehandling per gång	5 „
Summa	206 „

Är det nu absolut garanterat, att man blir skön efter en sådan kur? fråga vi, eftersom 200 kronor för oss är en stor summa, som inte helt vårdslöst kan ges ut.

Skönhetsvärd har kommit mycket på modet och odlas på ett mera rationellt, öppet och erkänt sätt än förr i tiden. "Det är en kvinnas plikt att värda sitt yttre" — den satsen hör man uttalas med pondus och auktoritet dagligdags. Men det kostar att vara skön, klagar ni kanske och när Idun här gjort en liten undersökning i prislistan och hört efter vad damer på olika verksamhetsområdena kostar på sitt utseende, har denna orientering säkert sitt intresse, särskilt för den kvinnliga läsekretsen, och kan även tjäna som en rådgivare.

Skönhetsinstitutets vitrockade innehavarinna visar med en gest, att våra utsikter äro som tio mot ett. Vi få inte veta mera, men vi få tron på framgång inympad i våra själar. Ja, hur var det egentligen med själen? Vi minnas en annan skönhetsexpert, som gjorde ett styvt arbete på ett tackamt objekt och lyckades både med hy, rynkor och annat. Hon borde ha varit nöjd med sitt verk, men när damen stängt dörren efter sig, sade skönhetsexperten, som var en temperamentsfull kvinna: — Ja, visst ha vi gjort om'na från början och till slut, och visst blev det bättre alltihop, men fy, för den lede, vad hon såg ut i alla fall, mäniskan har ju ingen själ, vet ja!

I plågsam ovisshet, huruvida det fingeerade fallet får anses ha en själ eller ej, höra vi om underbara behandlingar, som damer ur den högre societeten underkasta sig. De komma som till ett hemligt kärleksmöte, då ingen främmande får ens synas i närheten. De inoljas, masseras, elektrifieras, få kvartslampa, vila, ingnidas med parfymerade lösningar, få en ansiktsbehandling med åtföljande lätt sminkning. Efter detta besök i ungdomskvarnen äro de rustade att möta sitt ansträngande livs krav: att småle på ständigt nya middagar och förvåna världen med sin nyuppfiffade fasad. Medan vi ännu befinna oss på dessa höjder, gå vi vidare till en elegant shingel-salong, så elegant, att egennamnen skrivas med små bokstäver — som i Paris — det är bara prisen, som ha fått behålla de stora.

En modern dam sköter sitt hår minst en gång i veckan: champonering, lotion, massage, putsning med rakning av nacken, ondulering, det går på någonting mellan 7 och 10 kronor gången. Men så fina kunna inte vanliga dödliga arbetande kvinnor få lov att vara. Vad måste de få kosta på sig?

— Vad gör du för din skönhet och hur mycket kostar den, fråga vi nu umgänget,

som består av självförsörjande kvinnor som vi.

— Ingenting, svarar den självförsörjande n:r 1. Jag har inte så mycket som litet puder en gång. Och hon visar sin tomma puderask, som legat kvar i detta tillstånd i handväskan sen en resa i somras. Jag tvättar mig med en 90-öres glycerintvål och vatten, och ibland, när jag börjar fjälla av för mycket, måste jag smörja in en fetcreme, som kostar 5 kronor burken. Jag fjällar av kvartslampa...

— Se där, också ett skönhetsmedel. Kvartslampa kr. 210:— strömförbrukning 20 öre i timmen. Resultat: en varm, solbränd hy och klara ögon.

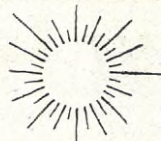
N:r 2 är affärskvinna med stor erfarenhet av skönhetsmedel i flaskor och burkar. Hon anslår utan vidare kostnaden till 10 kronor i månaden. Fet creme och ansiktsvatten med en bomullstuss till natten, torr creme och puder på dagen, badsalt, tvål, champoneringspulver, nagelpolérmedel och en eller annan ansiktsbehandling hos en expert, men för all del inte med ånga, och inte för ofta.

Vi gå alltjämt vidare. En skådespelerska är n:r 3 bland våra offer. Vi ha nyss sett henne i en stor filmroll, i »Parisiskor». Hon vet inte precis, vad hennes skönhetsvärd kostar, därför att hon aldrig satt sig ner och räknat efter det. Hon måste som skådespelerska lägga ner ganska mycket tid på att värda sin hy, då sminkningen som bekant har sina avigsidor, och hon använder en orientalisk olja att göra ansiktet rent med om kvällarna. Så har hon en fin dagcrem, som kostar 12 kronor burken, och som ingnides före pudret på dagen. Hon beräknar, att hon använder en 10 minuter morgon och kväll att värda sitt utseende med massage och cremer. Var morgon 10 minuters gymnastik, men den kostar inget, om man inte skall beräkna tiden i siffror.

— Vad kostar en burk »Vips»? fråga vi till sist hembiträdet. Det var så länge sen vi hade någon hemma, blir svaret, men salt går också bra att gnida händerna med och en ituskuren citron tar bort det mesta, när man rensat fisk och sådant. Annars kan man ställa till med spetstvätt, då tar tvållöddret med sig allt, som var kvar. Och så köper jag för 25 öre såpspritt till hårtvätten och lanolin i lös vikt till händerna. Kanske får det bli för 40 öre salicyltalg att smörja fötterna med efter det salta varma fotbadet. Ja, sen är det nog slut med min skönhetsvärd.

Man tager
HÄXAN
och får glänsande metaller

Man tager
SURPRISE
till sin silverservis

EN MANLIG HUSASSISTENT

KALFAKTORN HAR EN SYSSLA MED GAMLA ANOR OCH MYCKET BESTYR

Karlsson och hunden Peggy.

MINA ALLRA TREVLIGASTE LEK-kamrater voro kaptenens barn. De kunde så många roliga saker: trolla med ägg och spela på hartzfiol, göra skuggbilder och tälja båtar, koka knäck och dansa halling. Svaret på frågan »vem har lärt dig det?» var alltid detsamma:

»Våran kalfaktor.»

Vi andra barn, vars fäder inte voro kapten och inte hade någon kalfaktor, sågo med avundsamma blickar på detta manliga species som efter vad vi kunde förstå huvudsakligen hade till uppgift att roa barn. Men den där kalfaktorn var nog ett lysande undantag, åtminstone för vår lilla men dock garnisonsstad. Majoren hade också kalfaktor och kring den var det ett förfärligt liv minns jag. Han hade vägrat att fullgöra någon befallning som majorskan befallt majoren ge honom. Det rörde sig visst om någon kökshandräckning som kalfaktorn tyckte vara för stort offer av prestige. Majorskan hade invänt att då kaptenens kalfaktor inte generade sig för att dra barnvagnen så var inte vederbörande för god att plocka en höna, eller vad det nu var. Kalfaktorn hade genmält att det var skillnad på att leka med kaptenskans söta barn och gå majorskans arga kokerska tillhanda. Ja, det blev en riktig cause célèbre, den lilla kontroversen mellan den myndiga majorskan och den impertinente kalfaktorn. Gud vet om det inte rent av blev åtal.

Men det är många år sedan det där hände. Kalfaktorsinstitutionen var kanske olika förr. Allting var ju mera patriarkaliskt och hemtrevligt innan jämlikhetsteorien enligt vilken den s. k. bassen och generallöjtnanten ha precis samma medborgerliga värde, blev fastslagen. Det kanhända var horribelt — som majorskan sa' — att kalfaktorn nekade plocka höns. Kanske han rentav bara trilskades och verkligen hade åtagit sig att på fritid och mot särskild ersättning »vara till hands», vilket ju kunde betyda vad som helst.

Det är nämligen efter sist omnämnda principer det nuvarande kalfaktorsväsendet är fotat. En officer har rätt att för sin personliga upppassning under tjänstgöringstid och för vården av sin häst uttaga en man ur stammen. Denne vinner härmed befrielse från en hel del andra obehagligare göromål inom regementet varför det anses som en eftersträfvansvärd förmån att bli uttagen till kalfaktor. Mellan honom och hans förman träffas sedan ofta en privat överenskommelse enligt vilken kalfaktorn på sin fritid utträttar en del tyngre göromål, golvboning, polering, mattpiskning o. dyl. i officerens hem. För detta uppbär han en mindre månatlig avlöning. Men sällan eller aldrig faller det väl numera någon officersfru in att fordra av honom att han tjänstgör som husjungfru eller kockpojke. Förhållandet mellan familjen och kalfaktorn förefaller att vara idealiskt, åtminstone i Stockholm där vi frågat hos några stycken. Överstinnan G. av Wetterstedt t. ex. hade inte nog vackra berömmelsens ord om den utomordentlige Karlsson som infinner sig och borstar åt sin överste var morgon och sedan precis på 12-slaget kommer och hämtar Peggy och tar henne med sig på en ridtur runt Djurgården.

Har man tur kan man också få tag i en kalfaktor, den där serverar som en gud. En officer vid Kustartilleriet firade nyligen en familjehögtid. Husan som skulle svara för den viktigaste delen av serveringen sjuknade några timmar före middagen. Det såg mörkt ut för husfrun, men situationen räddades av kalfaktorn och gästerna voro överförtjusta över den käcka blåjackans rappa och behändiga upppassning.

Det kan också hända att en beväringssman blir kommenderad till kalfaktorstjänstgöring utan att önska det. Är han slug nog kanske han klarar sig ifrån jobbet. En studentbeväring vid ett norrlandsregemente fick på grund av en kroppskada sin halva tjänstgöringstid förlagd på rullföringsexpeditionen.

En post som numera icke är så vanlig som förr är kalfaktorns. Men den förekommer, om också icke kalfaktorns syssla nu för tiden är så mångsidig som då han skulle vara både soldat, husjungfru och barnsköterska. Men kalfaktorn både förr och nu är värd en erinran för sitt arbete och här presenteras den nyttige mannen i spalterna.

Men rätt som det var kom från högre ort en order att han desslikes skulle vara kapten O:s kalfaktor, d. v. s. sköta all den städning o. d. som tarvades i dennes ungarlskula, som han disponerade i en regementsbyggnad. Rullföringsbefälhavaren, Kapten P. var en ettrig herre, synnerligen mån om sin och expeditionens rätt. En morgon kom hans biträde en halvtimme för sent.

— Vad är klockan, röt han mot den senkomne.

— Halv tio, kapten.

— Hur dags skall ni vara på er post?

— Klockan 9, kapten.

Förklaring? Jo då, han hade bara skött sina åligganden som kalfaktor först. Det var bäddning och sopning och borstning och putsning och glasdiskning och det ena med det andra som brukar falla på en ungarlststäderskas lott. Han kunde nog inte infinna sig tidigare än så här dags hädanefter.

Kapten P. rasade en stund i telefon som en besatt och sen var det slut med studentens kalfaktorssyssla.

Muntrast är i alla fall den lilla historia, som inspirerade detta kåseri om en ur gammal krigisk institution:

På ett té, där vänings- och tjänarinneproblemet diskuterades fick en officersänka till sin obeskrivliga häpnad höra att det var väl ingen nöd för henne som hade kalfaktor till hjälp med sin tungskötta gammalmodiga våning.

— Har jag kalfaktor? Ni menar väl att vi hade när min man levde.

Nej, visst inte, den damen som fällt ytterrandet hade trott att det var någon sorts förmån som en högre officersänka åtnjöt. Hon bodde fyra trappor upp i samma hus där officersfrun ifråga bodde i andra våningen. Och hon själv hade sett hur en ung man i kronans kläder både gått ärenden och piskat mattor åt fru X. och i lördagskväll hade hennes hembiträde sett honom, beväpnad med en svabb, göra rent golvet i köksfarstun medan dörren till köket stod öppen och fru X. hembiträde stod och pratade med honom medan hon torkade disken. Så det visste hela huset att fru X. hade kalfaktor. —

Fru X. ilade raka vägen ut till jungfrun Lisa i köket med sin förvåning. Så och så hade fru Den och Den sagt.

— Åh, sa Lisa rodnande, då ä' ju bara en bekant gosse hemifrån. Han brukar ta ett tag åt mig ibland för att vi skall komma iväg ut nån gång...

Till slut kan nämnas att titeln kalfaktor leder sitt ursprung från det latinska ordet calefacere = göra varm. Alltså skulle en kalfaktor egentligen vara en person som gör upp eld. Och uppvärmning av tältet var väl både den viktigaste och mest krävande av en forna tiders officersuppassares åligganden.

TH. E.

Drick **Champis**

RING bryggerier och vattenfabriker.

Överallt —
men begär
det kallt!

FYRTORNETS KONSERVER

För säsongen inlagda
GRÖNSAKSKONSERVER
såsom Nässelkål, Spenat, Blomkål, Brysselkål
samt Ärtor i högfin kvalitet rekommenderas.

ATT TILLVARONS GLÄDJEÄMNER äro ingenting annat än kastbollar i slumpens och orättvisans hand hade unga herr Klas väl stundom anat, men aldrig fått bekräftat i så förkrossande form som då Inga ensam blev bjuden på fest hos arkitektens. Det var visserligen sant att de själva hade bara en jänta, en jänta, som var ett enda bylte av schalar och damasker, och som aldrig fick gå utanför staketet till deras villa för att inte råka i några faror, men ändå. Det var bara ett och ett halvt års skillnad mellan Klas och Inga, och de voro vana att ha allting gemensamt, men Klasse tog sin första lektion i vad de stora kalla rönnbärsfilosofi, och låtsades inte om att det rörde honom, när Inga kläddes i sin blommiga klädning och bästa slefskorna samt vederbörligen förmanad trippade i väg till den vestalska villan, dit inga pojkar hade tillträde.

I gengäld hade mamma lovat att leka med Klas hela eftermiddagen, och leka ordentligt, d. v. s. inte bläddra i bilderböckerna eller läsa berättelser om misstänkt snälla barn, som gävo sjuklingarna på lasarettet sina bästa julklappar, utan att verkligen låta göra sig till ett verktyg för sonens fantasi.

Klas funderade länge vad han skulle välja, ty det var speciellt för hans medfött manliga koncentration att han aldrig som Inga hoppade från det ena påhittet till det andra, utan i minsta detalj skulle genomföra vad han planerat. Slutligen bestämde han sig för att vara Buss-Persson, och mamma fick sig tilldelad en dubblerande roll av de olika passagerarna. Buss-Persson var nämligen för Klas den förkroppsligade inkarnationen av alla manliga dygder med sitt herravälde över motorn och över hela villasamhällets av hans gunst och tjänstaktighet beroende innebyggare. Att få åka i bussen in till stan var för både Inga och

Klas ett nöje, som stod fullständigt över alla jämförelser, och mot vilket en vanlig bil tedde sig som den bleklagda prosan, ty vad fick man inte uppleva, höra och se i den packade bussen.

Naturligtvis hade redan på ett tidigt stadium utfärdats ett absolut förbud mot att anmärka på medpassagerarnas klädsel, utseende och eventuella egenheter, vilket dock en gång på ett mindre lyckligt sätt blivit kringgått av samme Klas. Objektet var en uppköpare i charkuteribranschen, vars dimensioner och kolorit för mycket längesedan hade passerat det sköna och uppnått det groteska, och vars inkapsling i skärprock och benlindor inte gjorde saken bättre. Klasses ögon stodo på skaft, och mamma kramade betydelsefullt hans hand, men kände sig i första ögonblicket lugnad, då hans halvhöga viskning blott innebar en skenbart allmänintresserad fråga:

»Mamma, är det säkert att Gud har skapat alla människor?»

»Ja visst, det vet du väl.»

»Precis alla?»

»Ja... men sitt nu tyst...»

»Den där farbrorn därborra också då?»

»Klasse — kom ihåg vad jag har sagt dig!»

»Ja då, jag tycker bara, vad Han skulle skratta, när Han fick en sådan färdig!»

Nu var Klas alltså Buss-Persson själv. Barnkamarbordet drogs fram mitt på golvet, och de nödiga utensilierna monterades upp: Mamma beordrades under första resan att vara fru Liljekvist i magasinet, men visade sig, ledsamt att säga, ha endast ringa förutsättningar att verka naturtrogen. När hennes närmaste medpassagerare cykelhästen trängde sig allt närmare inpå henne vid varje hållplats kröp hon bara helt beskedligt undan, så Klas till sist såg sig föranlåten att sufflera: »Mamma ska breda ut sig i stället, och skrika: Jösses, har jag inte betalt för sittplats?»

I det stora hela gingo turerna lugnt, om man undantar att en mötande lastbil fick en allvarlig erinran att lära sig trafikreglerna,

och en springpojke en lugg i sitt Teddyöra för att han inte lät bli att sparka på Ingas sängskärm, vilken föreställde en dyrbar glasruta, som skulle avhämtas av byggmästar Öst mot dubbla transportavgiften.

Slutligen kom Ester i dörren med kvällschokladen på en bricka, men Buss-Persson protesterade artigt, men bestämt: han drack aldrig cacao, utan föredrog litet kaffe i mammas sällskap. Någon anmärkning mot den halva koppen hördes dock ej av, men han slog den genast på fatet och bet av en sockerbit så lätt och elegant, som det hört till hans mest upprepade vanor.

»Men skorporna, min älskling, är du tvungen att äta upp», sade mamma — för att ögonblickligen förkrossas av en mild tillrättavisning:

»Jag tror inte att det passar sig att du kallar Persson för älskling, mamma!»

Och ännu var rollen inte utspelad, dess sista replik nådde mamma först flera timmar senare, då Inga längesedan kommit hem, yr och trött och med de reguljära knäck- och stearinfläckarna på klädningen, och de bägge sova i sina små vita spjäl-sängar. Då hörde mamma genom dörrgläntan till sängkammaren i mörkret en ropandes röst: »Mamma, tänd ljuset och hjälp Persson att ta fram pjäsen!»

Medan Inga var barnjungfrun Märta's avgjorda favorit hade Klas i regel mest tumme med köksorna, dem han gjorde en del småtjänster och fann tacksammare att underhålla. Tung hade saknaden vilat efter den allvarsamma, godmodiga Hulda, som var kommen från Bohuslän och god schar-tauan, och som Klas emellanåt brukade följa med i högmässan. Det var alldeles avgjort på den tiden att Klas skulle bli biskop, och hans provpredikningar genljödo ofta genom huset. Pappa hade en gång

(Forts. sid. 222.)

Bröllop har firats i Stockholm mellan direktören Fred Marton och fröken Märta Lindqvist, dotter till ingenjören Erik Lindqvist och hans maka, född Sandberg. (Lamm, foto.)

Lördagen den 18 februari sammanvigdes trädgårdsarkitekten, frih. Sven A. Hermelin och fröken Kerstin Haglund, dotter till professor Patrik Haglund och hans maka, född Knoch. (Lamm, foto.)

Dagens bibelord.

Utvalda för Idun av prinsessan Ebba Bernadotte.

Vad vill du att Jag skall göra dig?

Lukas 18:41.

Två mig väl från min missgärning och rena mig från min synd.

Psalm 51:4.

Skapa i mig Gud ett rent hjärta och giv mig på nytt en frimodig ande.

Psalm 51:12.

Kungör mig den väg som jag bör vandra, ty till dig upplyfter jag min själ.

Psalm 143:8.

Lär mig att göra din vilja, ty du är min Gud.

Psalm 143:10.

Tala, Herre, ty din tjänare hör.

I Samuel 3:9.

Jag väntar efter Herren, min själ väntar och jag hoppas på hans ord.

Psalm 130:5.

Löftets bäge stilla dröjer över vägen som jag går, löftets steg visar uppåt in i Paradis den när.

Tro är visshet, tro är vila på Guds ord som ankargrund vid den grunden håll mig stilla käre Herre, stund för stund. —

JOFUROL
KEMISKA FABRIKEN JOFUR, STOCKHOLM.

Slut med bladlössens regemente,
om Jofurol sprutas över växterna.
Finnes i flaskor från kr. 0:75 i alla frö-, färg- och kemikaliefärer.

EN SÖRMLANDSGÅRD DÄR

HOS GREVEN OCH GREVINNAN CLAËS LEWENHAUPT

En gammal herrgård med rika konstskatter och släktraditioner, med spinnrockar och vävstolar, som äro i gång lika livligt nu som på Farmors tid, är Claëstorp i Södermanland, där greven och grevinnan Claës Lewenhaupt älskvärt tagit emot Iduns medarbetare.

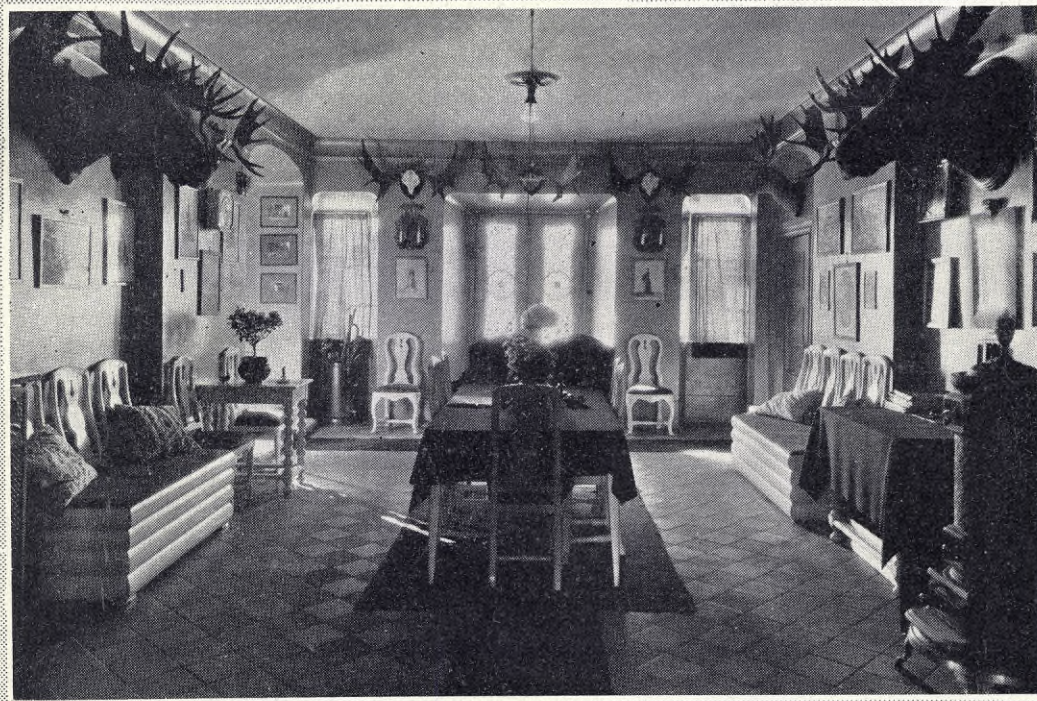
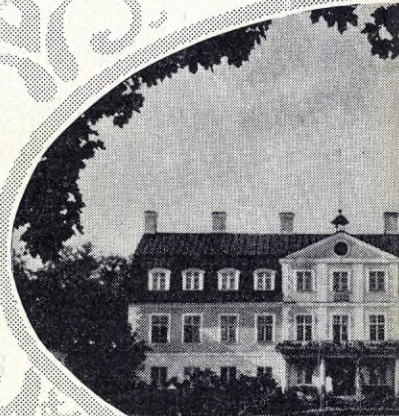
Grevinnan Louise Lewenhaupt f. Lewenhaupt (Cederin, Katrineholm, hovfoto.)

Kabinettskammarherren greve Claës Lewenhaupt. (Jæger, hovfoto.)

Familjerummet. Över soffan med bordsträtt. Intill detta Margareta Leijonhuds andra väggen i mitten "Farmor" grevinnan Friis med sin familj.

Farstun på Claësstorps gård med de många jakttroféerna.

Matsalen, väggarna klädda med svenskt gyllenläder från 1600-talet. Över spisen Lewenhauptska och Strombergska vapnet.

HAR NÅGONSIN ETT OMALAT FURUBORD fått en sådan upphöjelse!

Står det inte där utan att blygas mitt i stora galleriet på Claësstorps herrgård, och på dess skiva framläggas gästboken, där kung Gustavs namn förekommer lika ofta som ledmotiv i en Wagneropera. Från väggarna blicka herrar i älghudskyller och järnrustning och damer i snibbliv och styvskjortel. Där är Aurora Königsmarks syster som ung, hon, som var gift med en Lewenhaupt. Där är en hovfröken Stina Lewenhaupt, som enligt släktraditionen skall ha varit Karl XII:s enda kärlek.

Den unge karolinen, vilkens vackra, sorgsna ansikte gör ett så patetiskt intryck från den mörknande duken, stupade endast tjuvårig vid en av de första drabbningarna mellan Karl XII och Peter.

Varje tavla har något att berätta, men det har också slottsfrun, grevinnan Louise Lewenhaupt, där hon sitter vid furubordet och knyter solv till »Farmors syskola», som skall börja igen den 1 april, som alla andra år allt sedan 1832, då den stiftades.

Därför blir det inte om släktens underbara öden samtalet kommer att röra sig,

utan mest om Farmor och hennes syskola och hur man skall uppfostra folk till det viktigaste av allt: till arbete.

Det är något särskilt med den där solven. Grevinnan Lewenhaupt knyter den inte bara för att syskolan behöver den för sina vävstolar, utan även därför att hon själv aldrig vill sitta sysslolös.

GAMMAL HEMFLIT ODLAS

ENHAUPT PÅ DET STÄTLIGA CLAËSTORP.

Grevinnan Louise Lewenhaupts porträtt av släktens stammödrar. På Wilhelmina Lewenhaupt f. Beckmans barn.

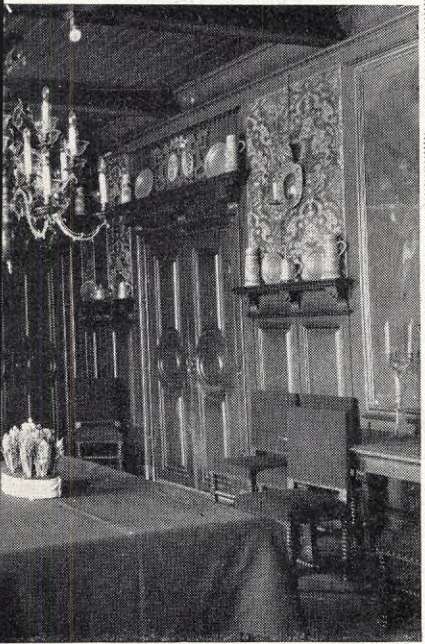
Salongen med greven och grevinnan Lewenhaupt. Över dörröppningen två pasteller av Lundberg föreställande Gustav III och Karl XIII som barn.

Cläestorps gård.

Et hörn med familjeporätt i stora galleriet.

Därför är också furubordet en symbol av den arbetets ande, som varit bofast på Cläestorp åtminstone ända sen farmors tid. Som greven och grevinnan Lewenhaupt äro kusiner är farmor, d. v. s. grevinnan Wilhelmina Lewenhaupt, född Beck-Friis deras gemensamma farmor och så har hon kommit att få heta farmor rätt och slätt.

Varje barn på Cläestorps vidsträckta ägor känner Farmors skola, där en 30 till 40 barn om året fått undervisning sedan snart hundra år tillbaka. Farmor, som själv hade nio barn, fem söner och fyra döttrar, och lärde dem alla att vara flitiga och arbetsamma, hade sina särskilda planer med sin skola. Till att börja med fick godsets snickare lära gossarna slöjd och hans hustru flickorna sömnad och vävning. När skolan varit verksam något över trettio år, fick den eget hus, där den ännu håller till. Efter ytterligare en trettio år infördes undervisning i matlagning och trädgårdsskötsel. Skolans föreståndarinna, som också bor i skolan, brukar sällan bytas om förrän hon på grund av ålder eller bristande krafter drager sig tillbaka. Cläestorp är trotjänarskapets gård, vart man kommer på herrgården har folket varit i tjänst tjugu, trettio, fyrtio år och ett trettiotal medaljörer för långvarig och trogen tjänst uppvaktade greve Lewenhaupt på hans 70-årsdag för ett par år sen.

Arbetena från skolan dels säljas, dels

komma eleverna till godo. Det är många hem på Cläestorps ägor, där grunden till utstyrelsen lades på skolan. Det torde för övrigt vara svårt att uppleta ett hem i trakten, dit grevinnan Lewenhaupts inflytande inte når och där det inte finns både vävstol och spinnrock som äro i gång varje år sina vissa tider.

Så går det till på herrgården. Vi ha kommit mitt i spinnrockssäsongen. Var man går i huset, stöter man på en spinnrock. Grevinnan själv har ett par i gång, bland annat står en vid telefonen att ha till hands, då telefonisten säger: »Stockholm vill tala!» men så kommer ändå inte Stockholm på en stund, och då får man inte sitta där med händerna i kors.

I herrgårdsköket, som är ett riktigt herrgårdskök, rymligt och hemtrevligt, och i tjänstfolkets region däromkring, äro inte mindre än fem spinnrockar i gång. De surra nog delvis till radio, och det går minst lika bra som förr i världen, när man satt och spann och sjöng vid eldskenet från en öppen spis. Cläestorp vill gärna vara gammaldags, det är ett hedersamt ord på den gamla herrgården med sina tjocka stenmurar och traditioner från 1600-talet, men på samma gång är den nya tiden inte ovälkommen. Om köket ligger i en särskild flygel, så har det marmorskivor från gårdens egna marmorbrott och en täckt gång, tillbyggd på senare tid leder direkt till matsalen. Och om det alltjämt på gammalt manér endast byks ett par gånger om året, d. v. s. endast två riktiga finbykar, så har tvättstugan invid kvarnen fullständig elektrisk utrustning som en hypermodern tvättinrättning.

Grevinnan Lewenhaupt, som framkallat (Forts. sid. 218.)

IDUN S PORTRÄTTGALLERI

IDA ZETHRÆUS.
Fröken, Stockholm. Dotter till stadsmästaren J. F. Zethræus och hans maka, född Hjertstedt.
80 år den 1 mars.

EWA TROLLE-BONDE.
F. frih. Leijonhufvud, Stockholm. Änka efter godsägaren, greve Carl Trolle-Bonde, Trolleholm.
80 år den 4 mars.

JOHANNA HERRLIN.
F. Jönsson, Hörby. F. d. lärarinna, f. d. barnmorska. Led. av fattigvårds- och pensionsstyrelserna.
80 år den 10 mars.

SIGRID PALMSTIERNA.
F. Svedberg, Göteborg. Änka efter kommandörkaptenen, frih. Gottfried Palmstierna.
75 år den 25 februari.

ANNA JOHANSSON.
F. Westin, Rinkabyholm, Kalmar. Maka till direktören V. S. Johansson.
75 år den 27 februari.

AUGUSTA BERGER.
F. Nygren, Byle, Vingåker. Författarinna. Änka efter godsägaren Gustaf Berger.
75 år den 6 mars.

CARIN TAUBE.
F. Osterman, Hälsingborg. Änka efter trafikdirektören Adolf Taube.
75 år den 9 mars.

ANNA EKEGÅRDH.
F. Hanson, Brevik, Lidingö. Änka efter direktören Oscar Ekegårdh.
70 år den 7 mars.

ANNA PALME.
F. Lavonius, Svalnäs, Djurs-holm. Maka till bankdirektören J. Henrik Palme.
70 år den 8 mars.

MARIA FOLKESON.
Fröken, Stockholm. Med. lic. Praktiserande läkare i Stockholm sedan 1896.
65 år den 4 mars.

MARIA RIECK-MÜLLER.
F. Sundberg, Stockholm. Författarinna. Maka till ingenjören i K. Järnvägsstyr. J. Rieck-Müller.
65 år den 8 mars.

SIGNE BÅNG.
F. Huss, Gällöfsta, Kungsängen. Maka till godsägaren Gustaf Bång.
60 år den 2 mars.

AUGUSTA LÖFBERG.
F. Haglund, Stockholm. Änka efter pianofabrikören J. P. Löfberg.
60 år den 7 mars.

DALIA HULDT.
F. Winroth, Piteå. Maka till bankdirektören Herman Huldt.
55 år den 5 mars.

GERDA ALMQUIST.
F. Dillner, Stockholm. Maka till arkivrådet m. m., fil. d:r Joh. Ax. Almquist.
55 år den 6 mars.

SIGNE BLIX.
Fröken, Alnö. Sophiasyster. Dispensärsköterska i Väster-norr. län. Dotter till kyrkoh. Anders Blix.
50 år den 4 mars.

ELLEN TROTZIG.
Fröken, Simrishamn. Konstnärinna. Dotter till postmästaren J. V. Trotzig och hans maka, f. Werngren.
50 år den 5 mars.

ANNA OLSSON.
F. Hansson, Stockholm. Maka till advokaten Emil Olsson.
50 år den 8 mars.

BERTA KOERSNER.
Fröken, Stockholm. Kansli-skriv. i Statistiska Centralby-rån, m. m. Dotter till fil. d:r P. O. Köersner.
50 år den 9 mars.

HANNA LUNDHOLM †.
F. Bolin, Djursholm. Förfat-tarinna. Medlem av skolråd o. fattigvårdsstyr. m. m. Maka till prof. O. E. Lundholm.
* 1857, † den 2 februari.

Konvalescenter

rekommenderas ofta av läkare att under bättrings-tiden och även sedan dagligen äta Post Bran — de läckra, rostade vetekliflingorna — såsom ett lämpligt hjälpmedel till normal matsmältning.
Finns hos välsort. specerihandlande.

Post's
BRAN
FLINGOR

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39

Göteborg Malmö

CRYSTALLOSETTER

Vill Ni
undvika att
bliva fet?

Har Eder läkare förbjudit Eder
att använda socker i någon form?

Använd då
CRYSTALLOSETTER!

Antingen de användas till kaffe,
te, eller matlagning giva de en ren
sötma utan varje bismak, äro ab-
solut oskadliga och betydligt bil-
ligare än socker.

En elegant metallask med vridlock,
innehållande 500 Crystallosetter, i
sötma motsvarande 3,5 kg. socker,
kostar endast 50 öre.

Erhållas å Edert apotek eller hos
Eder handlande.

Skulle Crystallosetter ej finnas å
Eder plats så sända vi Eder en
ask som prov mot insändande av
50 öre jämte Eder adress å vid-
fogade kupong.

v. HEYDENS NEDERLAG
N. Smedjegatan 28, Stockholm
Sänd mig som prov 1 ask Crystal-
losetter, 50 öre närslutes i frim.

Namn

Adress

Postanstalt

Begär alltid Vitrum's tillverkningar

Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel
Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa
vitaminpreparat.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxermarmelad Vitrum, bästa avförings-
medel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot
halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptit-
givande och mest stärkande av alla
moderna organiska järnpreparat. Syn-
nerligen lättsmält, fördrages det av
den ömtåligaste mage. Vid blodbrist
och svaghet av största verkan. Dess
angenäma smak gör att det med lätt-
het tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals
Laboratorium, Stockholm.

Samtliga preparat finnas på alla apotek.

Verkligt Hygienisk dambinda
Tillverkas sedan 20 år i Sverige endast av
Göteborgs Kem.-Tekn. Fabr., Göteborg
Försäljes i Sjukvårds-, Parfym- & Vit-
varuaffärer. Engros hos Gustaf Hjelm
& Co., Regeringsgatan 44, Stockholm.

Önskemylnt.

(Forts. fr. sid. 203.)

de blanknötta marmorpallarna som påmina-
na om runda kvinnobrist, och hört vatt-
net mumla liksom urskuldande för allt, som
inte gått i uppfyllelse eller triumferande
jubla över det, som blev verklighet? Här
är en plats där man kan stanna i eftertanke
över alltings nyckfullhet och skenbara me-
ningslöshet, över tillvarons grymma boll-
spel med människohjärtan.

Det är visserligen sant att Pietro Braccis
stora och skäggiga Neptunstaty i mitten
inte gör någon estet särskilt överförtjust.
Han är för klumpig och pekar alldeles för
påtagligt, ja, nästan utmanande på bas-
sängen nedanför där den ligger och väntar
på sin tribut från vidskepliga vandrare.
Inte heller känner man sig friskare av Häl-
san, figuren till höger om honom, som leder
en springare vid manen och ändå har tid
att blåsa i en snäcka; det är något vattusik-
tigt över det skarpskurna ansiktet, som må-
hända blivit så under tidernas lopp och
under inverkan av omgivningen. Ännu
mindre känner man sig manad till inten-
sivare alstring när man låter blicken glida
till den vänstra figuren, Fruktbarheten.
Denna förefaller inbegripen i en livlig box-
ningsmatch med sin vrenskande sjöhäst och
är just i färd att ge djuret en regelrätt
upper cut. Men totalintrycket med den
lugnt avvägda fasaden i bakgrunden är än-
då mäktigt. På få platser lever barockens
Rom mer påtagligt, mer sprudlande än just
här och i detta evigt rinnande vatten.

Evigt? Ack, illusioner äro till för att
brista och i denna högst ofullkomliga värld
äro begreppen bara relativa.

När jag av en händelse kom till den lilla
piazan var Trevi kantad av folk. Redan
på långt håll kunde man höra att det
var något i olag, det välbekanta bruset
hade ersatts av en puttrande motor vars
trumvirvelaktiga explosioner dånade mot
husväggarna. Vattnet var avstängt, hela
fontänen låg där torr och slammig. Små
algknippen hängde i trasor under stenarna
och foten av Neptuns snäcka — eller är
det kanske en stelnad vågkam han står
på — var täckt av giftigt grön mossa. I
den torrlagda bassängen gick en rundkindad
man med kvasten i högsta hugg och sopade
undan all bråte som samlats på botten.
Ty det är inte bara kopparslantar man
kastar i vattnet. Stenar, ståltråd, konserv-
burkar och krukskärvor få också göra tjänst
som önskemylnt. I ena hörnet står mo-
torn och sprutar ut en lagom stark stråle
för att spola undan skräpet medan avlopps-
gaserna bilda lustiga blå ringar, vilka kastas
upp i solskenet där de virvla, snurra, vidgas
och försvinna i den svala februaribrisen.

Klavs, klavs låter det där nere när man-
nen stultar omkring i sina tunga gummü-
skor. Ritsch, ratsch, kvasten går med liv
och lust, skrapar i alla springor, rör om i

IDUN

Mästern Samuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av

Redaktör:

Frithiof Hellberg

Eva Nyblom

Redaktionen: kl. 9—5 Expeditionen: kl. 9—5

Norr 9803 — Norr 402 Norr 1602 — Norr 6147

Verkställande direktören Annonsskontoret: Norr 6147

Norr 4304 Annonsschefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t.
Helmarg. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Lediga
platser och platssökande 30 öre, minimipris 3:60.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A.

Uppl. B.

Praktupplagan

Vanl. upplagan

Helt år 17:— Helt år 15:—

Halvt år 9:— Halvt år 8:—

Kvartal 4:50 Kvartal 4:25

Smäll
på fingrarna

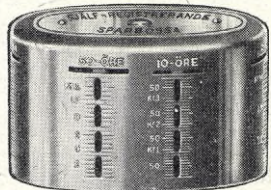
borde den ha, som går omkring med
nariga, spruckna, svidande händer, märk-
ta av dagens arbete, när handen alltid
kan hållas mjuk, vit och vacker genom
några minuters daglig vård med Gahns

MANIOL

Händernas beskyddare

Vägen till välstånd är Svensk Sparautomat

Varje dag kan
man själv kon-
rollera hur in-
nehållet växer.

Den bereder bå-
de ung o. gammal
ett nöje. Inne-
hållet avläsbart.

Utlämnas gratis av sparbanker och banker.

Drott Vad varje kvinna vet
är att Drott är garantimärket på ele-
ganta, välgjorda och billiga armbands-
ur. Ankarverk, 15 rubiner, 14 och
18 karat, mångfaldiga boettformer,
konstnärligt ciselerade, från kr. 59:—.
Drottarmbandsuren finnas också i guld-
belagda boetter, 10 års garanti, moare
eller fjädrande armband från kr. 39:—.
Bese prov hos urmakare!
Giv henne ett Drott-ur!

Praktiska
Nyheter!

SLOTTSSENAP

på hushållsglas i 3
storlekar.

KUNGS-ÄTTIKA

KUNGS-VINÄTTIKA

på karaffer.

Äro marknads för-
nämsta fabriäter.

Guldmedaljer 1924, 1927.

A.B. UPSALA ÄTTIKSFABRIK

Dalsjöfors Björnlinne

och

Almedahls

Linne- och Bomullsvävnader samt Garn

äro alltid märkta med ovanstående varumärken, vilka giva den bästa garantien för prima svensk tillverkning.

Prisbelönta med Guld- och Silvermedaljer i STOCKHOLM, GÖTEBORG, LONDON, PARIS, WIEN, BOGOTÁ m. fl., samt under 1927 Guldmaljd vid INDUSTRI- OCH HANTVERKSUTSTÄLLNINGEN I KARLSTAD

och Hedersdiplom med Guldmaljd vid HANTVERKS- OCH INDUSTRIUTSTÄLLNINGEN I FALUN

Plågar gikten

eller reumatismen Eder — i nerver, muskler eller leder — kom då ihåg, att bäst och snabbast lindrar

GARDAN

Fås på alla apotek i glasrör om 10 ta. bletter Kr. 1.80

Sjuksjöterskan

representerar sakkunskapen, när det rör sig om användningen av Chesebrough's Vaseline. Ty hon använder mycket ofta efter läkarens anvisningar denna förträffliga och rena naturprodukt — som är syrefri och saknar smak och lukt — till att skaffa sina patienter lindring och komfort. Och den erfarna sjuksjöterskan vet därför, att det bästa är

CHESEBROUGH'S Vaseline

(uttalas Tjijhsbros)

Endast garanterat äkta i originalförpackningar med klöverblads-varumärket.

bottens tunna slamlager och föser skräpet obarmhärtigt mot utloppet. Då och då bockar mannen sig för att ta upp ett mynt. De äro så väl gömda i gytjtjan att endast ett tränat öga kan upptäcka dem. Ibland är det bara en metallbit eller knapp, då slänger han den ifrån sig med en liten föraktfull gest. Men alla de andra hamna i en bukig ficka på den solkiga rocken.

Ledighetskommittén kring brunnskalet följer med spant intresse hans förehavanden.

— Här är en, skriker man, nej där. Karlen ser ju ingenting. Per Dio, till höger, nej, till vänster.

Och ivriga händer sträckas ut och peka på alla möjliga små fläckar och upphöjningar i slammets, som möjligen skulle kunna gömma någon centesime. Men mannen med gummiskorna tar det med ro. Tids nog kommer han dit med sin kvast och då blir det uppenbart av vad slag önskemynnten varit. Det luktar gytjtja och förtuttelse lång väg när han vispar runt i den bruna ävjan, en amerikanska med Bae-decker under armen rynkar på näsan men kan ändå inte förmå sig att lämna platsen. Och Hälsan där oppe vid fader Neptun ser ut att lyfta litet, helt litet på ögonbrynen i ogillande över de sanitära anordningarna under henne. Inte kan en sådan där mikrogömma vara i överensstämmelse med hennes sunda syn på tillvaron. Sådant passar Fruktbarheten bättre. Men den gynnar gör ju aldrig annat än boxas med sin gamla häst.

Ritsch, ratsch, kvasten går, snart är hela Trevi rensopad och det friska vattnet döljer åter alla skavanker och gröna mossor. Kaskaden fyller snabbt de olika håligheterna och ögonblicket därpå återfår fontänen sitt vardagliga utseende. Den lever och porlar och sjunger alldeles som om ingenting hänt.

Och dock. Har det inte i själva verket hänt en hel del? Har man inte på ett brutalt sätt våldfört sig på alla dessa lyckoslantar, som kastats dit med så många goda önskningar och förhoppningar? Mynt, som sjunkit tunga av skrock och böner till det stora okända. Små runda, platta, ärgiga symboler för människans uråldriga tro på offergåvans makt att beveka högre väsen. De ha väl knappast varit avsedda för mannen i gummiskorna, än mindre var det meningen att de skulle förvandlas till chianti eller cigarretter och rökas opp i närmaste taverna. Utan avsikten var väl att de skulle ligga kvar på botten tills ärget fränt sönder dem till stoft.

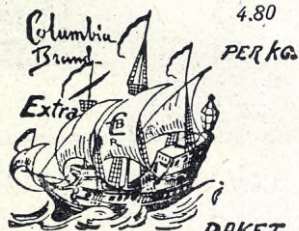
Omöjligt, säga myndigheterna, Trevi måste rengöras precis som alla andra springbrunnar i staden.

Sant. Men skulle inte mynten kunna samlas till en blygsam fond och sedermera användas till monumentets vidmakthållande? Här och där finns nog skavanker som behövde överses. Och på så sätt komme de ju till riktigare användning. Tanken med dem skulle åtminstone inte alldeles fuskas bort.

Ritsch, ratsch. Aldrig glömmar jag kvasten där den rörde om i gytjtjvällingen eller mannen som plockade och plockade. Är det inte som en bild av oss själva och alla våra fåvitska önskningar? Det blir aldrig något av dem. De ligga bara där de en gång hamnat till ingen nytta varken för oss själva eller andra. Ända tills det kommer någon och plockar opp dem och gömmer dem i egna fickor och använder dem till helt andra ting än de ursprungligen avsetts till. Önskningar, som bäddats i gytjtja och gå upp i rök.

PEWE.

LUCKS UTSÖKTA KAFFEBLANDNING

PAKET
FRAKTFRITT 2 1/2 KG. 12.—
PERCY F. LUCK & Co.
STOCKHOLM.

ÅRETS STORA NYHET.

Ett bländande resultat

uppnås med Genteles Parkettvax, det moderna boningsmedlet, vare sig man bonar för hand eller med maskin.

Vill Ni ha ett bonvax, som är ekonomiskt samt giver vacker, varaktig glans — köp då

Genteles Parkett-vax,

det ekonomiska bonvaxet.

OBS! Säljes icke i lös vikt, men finnes på små, billiga burkar om 1 hektogram samt i större förpackningar.

A.-B. GENTELE & C:o,
Stockholm 17.

DEN DAM

som en gång erfarit Twilfitkorsettens angenäma komfort och böjlighet, frestas aldrig att byta den mot något annat fabrikat.

Fås endast hos
Twilfit, Nybrogat. 11,
Stockholm.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesg. 14, f. d. Lilla Vattugatan 14.
Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.
Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

HOSTOL

OÖVERTRÄFFAD BRÖSTKAREMELL
H. M. DROTTHINGENS HÖVLEVERANTÖR
Sockerbageri-Aktieb. Emil, Sthlm.

Finnes i alla välsort. affärer i hela landet.

EN NY DAG...

borjas rätt med ett glas *Fruitsalt-Samarin*, ty *Samarin* utför en grundlig invärtes rensning av organismen från ojämförbara ämnen och sätter Eder därigenom i "god form".

Samarin verkar blodrenande, magreglerande och urindrivande, giver energi och arbetslust.

Ett glas brusande *Samarin* är på samma gång en härlig läskedryck, uppfriskande och stimulerande.

Samarin säljes överallt. OBS! Ej i lös vikt.

Pris pr fl. kr. 2.50 som räcker till 50glas *Samarin*-hälsovatten

Fruitsalt-Samarin
håller fysiken fin.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade **TOGAL**-tabletterna. Dessa ställa ej blott omedelbart de olidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktig hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2:40 och 0:90. Se till att Ni får äkta **Togal** och ej efterapningar!

Hårets färg och glans

återställes effektivt på ett enkelt och bekvämt sätt genom det beprövade och oskadliga medlet

RECOLORATOR

Säljes i väl sorterade parfym- och kemikalieaffärer till Kr. 5.— per flaska.

Laboratoriet **STELLERA**, Stockholm 5.

Engros: A/B. Parfymeri Barlach, Sthlm

Hovmanicuristen JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk. Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Varför äro vi nervösa.

(Forts. fr. sid. 204.)

att själv hava blivit föga lämplig att fortplanta sitt släkte t. f. av ådragna sjukdomar, förvärvade dåliga vanor såsom alkoholmissbruk o. dyl. eller ett för hälsan eljes nedbrytande levnadssätt, ingår mer eller mindre bindande förbindelser och alstrar barn?

Hur mycket ansvar taga vi som folk på oss för den enskilda individens — f. ö. våra egna barn — väl, då vi tillåta att de tvingas in under ett tyngande skolväsen, som om icke direkt så dock indirekt hindrar barnet att under uppväxtåren, en tid då det för sin sunda utveckling behöver mycket kroppsrörelse och frisk luft, få detta fysiska krav uppfyllt för att i stället nödgas det att tillbringa större delen av sin dag inom skolans väggar eller vid skolarbetet i hemmet? Kan därigenom alstras annat än en blodfattig nervös individ, illa rustad för det jäktande praktiska livets krav? Äro vi ej alltför rädda att synas efterblivna eller stadda i tillbakagång för att ens allvarligt fundera på en reform i den enda rätta riktningen: minskning av mångläseriet, förkortande av skoltidens längd i stället för att öka densamma, införande av mera praktiskt arbete för barnen i skolan och hemmet, mera vistelse i det fria.

Vilket ansvar känna vi, då vi som föräldrar och uppfostrare låta eljes friska barn och ungdomar uppväxa till själviska, nervösa individer till följd av en planlös ojämn fostran i hemmet med efterlåtenhet eller stränghet allt efter som det faller sig, oförmåga hos föräldrarna att samarbeta för barnens harmoniska andliga utveckling, oförmåga att giva dem en fast moralisk etisk eller religiös grund att bygga på, liknöjdhet för att de uppväxa främmande för tillvarons stora frågor, så att det när dessa en gång oundvikligen inställa sig till begrundande, riskerar individen att gripas av en rådvillhet och ett tvivel, som fullständigt kunna nedbryta hans psyke.

Orsakerna till nervositeten äro som vi alla veta ofantligt växlande och bli desto flera ju mera komplicerat vårt liv gestaltas, ju mera industrialiserat och mekaniserat samhället blir. Det har ej varit min avsikt att här beröra mer än några få allmänt predisponerade viktiga moment.

Vad skola vi då göra mot den tilltagande nervositeten? Svaret torde väl redan framgått vid de olika frågornas behandling. Men i all korthet skulle jag vilja säga: Sök att förebygga, förekomma! Alltså eliminera bort orsakerna, minska möjligheterna för uppkomsten! För också ett sunt och naturligt levnadssätt. Glöm ej att du som enskild individ dock bär ansvar för ditt släktes och ditt folks hälsa! Var dina nervers herre, ej deras ömkliga, viljelösa slav!

HANNA BERNHAGEN.

Ibsen och kvinnorna.

(Forts. fr. sid. 205.)

de, att kropparna icke tagit själarna med sig. Med mer eller mindre sorg, alltefter anlag för sörjande, konstatera de sitt livs stora misräkning — och företaga en eller annan handling, som Ibsen finner lämplig som ett materialiserat skri, en ropandes röst i öknen. Han vill icke att kvinnorna resigenera. Hans dramer äro en eggande vädjan, ställd i första hand till dem: Hur skola ni komma till själarnas gemenskap?

Ibsen tror icke, att den moderna, utvecklade kvinnan allt framgent kan nöja sig med äktenskapet sådant männen i hans dramer uppfattat detsamma, och han lämnar liksom i testamentet till den komman-

Elizabeth Ardens preparat äro effektiva

därför att de äro sammansatta för vetenskapligt ändamål och av oförfalskad renhet.

Elizabeth Arden är av den åsikten, att en enda crème icke kan åstadkomma allt. Hon har sammansatt sina vetenskapliga preparat efter hudens oundgängliga behov. Hennes *Cleansing Cream* är gjord av oljor, som smälta av ansiktets lätta värme och så upplösas och genomtränga porerna för att rena dem. Men dessa äro icke oljor som huden absorberar. Tvärtom, huden förkastar dem och med dem allt damm och alla orenheter. De närade crèmerna däremot — *Orange Skin Food* och *Velva-crèmen* — äro sammansatta av oljor, som absorberas av huden. Sålunda göra de den smidig och mjuk samt utplåna linjer och rynkor.

Elizabeth Arden rekommenderar dessa preparat för hudens vård i hemmet:

Velva Crème (Velva Cream). En utsökt crème, som ger näring åt ömtålig hud samt håller den mjuk och jämn. Rekommenderas för ett fylligt ansikte, då den ger näring utan att vara fettbildande. Kr. 4.50, 8.—.

Crème för porerna (Pore Cream). En sammandragande ej fetthaltig crème, som förminskar stora porer, giver fasthet åt slapp hud och gör den grövsta hy fin och jämn. Kr. 4.50.

Crème mot rynkor (Anti-Wrinkle Cream). En närade och sammandragande crème. Dess mjuka fyllighet beror på att ägg använts vid tillverkningen. Den utfyller fina rynkor och giver huden en jämn och fast yta. Utmärkt för en eftermiddagsbehandling i hemmet. Kr. 4.50.

Denna vetenskapliga metod ligger till grund för tillverkningen av alla Elizabeth Ardens preparat. Färska ägg, fina oljor och essenser, citronsaft, blomsterextrakt — allt av superlativ kvalitet — användas vid tillverkningen av crèmerna och alla preparaten. Endast vegetabiliska färgämnen brukas för pudret. Så noggrannt äro alla de Venetianska toilettpreparaten tillredda att ingen skugga kan kastas på deras oförfalskade renhet.

Ni kan följa Elizabeth Ardens metod om hudens vård i hemmet med underbart resultat. Skulle Ni önska Miss Ardens personliga råd så tillskriv henne gärna och står hon med nöje till Eder tjänst.

Orange Hudnäringsmedel (Orange Skin Food). Utbred denna mjuka närade crème rikligt över ansikte och hals varje morgon och kväll. Den utjämnar rynkor och giver huden en jämn yta och ett välvärdat utseende. Utmärkt för ett smalt, färat eller åldrat ansikte samt som ett medel att förebygga färor och hudens förvisnande. Kr. 4.50, 7.—.

Purgerande Crème (Cleansing Cream). En lätt, ren crème, som smälter av ansiktets värmen, tränger ned i porerna, där den upplöser och avlägsnar alla de orenheter, som annars förorsaka pormaskar och skrovlighet. Uppmjukar och utjämnar huden, samt gör den jämn och mottaglig. Användes varje morgon och kväll såsom ett första steg i behandlingen av ansikte och hals. Kr. 4.50, 8.—.

Elizabeth Ardens Venetianska toilettpreparat försäljas hos:

STOCKHOLM
A.-B. Nordiska Kompaniet

GÖTEBORG
Olivia Pihlström,
Grand Hotel Haglund

MALMÖ
Lejonets Parfymeri

ELIZABETH ARDEN

NEW YORK, 673 FIFTH AVENUE

LONDON W 1, 25 Old Bond Street PARIS, 2 rue de la Paix
BIARRITZ, 2 rue Gambetta CANNES, 3 Galeries Feuries

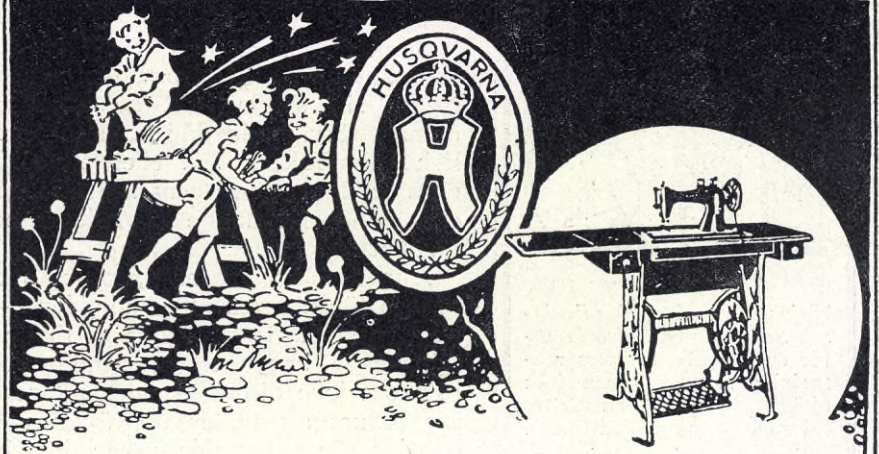
(Eftertryck förbjudes)

MÖDRAR! "Califig" är ett pålitligt laxativ för barn.

Alla barn tycka om "Califig" — Californisk Fikon-Syrup — på grund av dess behagliga smak och taga den gärna även vid feber, kväljningar och förstoppning. Intet annat laxativ sätter deras lilla ömtåliga mage i så god ordning. Det lugnar magen och kommer lever och tarmar att arbeta utan knip eller för stark verkan. Miljon-tals mödrar i hela världen lita på detta milda och oskadliga laxativ. De veta, att en tesked "Califig" i dag är nog för att barnet i morgon skall vara glatt och friskt. Det innehåller inga narkotiska eller stillande gifter.

Begär alltid "Califig"! Bruksanvisning för barn av alla åldrar och för vuxna finnes tryckt på varje flaska. Förvissa Er om att Ni får "Califig"! Det kan erhållas på alla apotek.

Mammas slitvargar

hitta på alla upptänkliga sätt att få sönder sina kläder och se'n är det bara att gå hem till mamma och få dem lagade. Titt och tätt behöver hon sin symaskin, och det gäller därför, att hon har en maskin på vilken hon kan sy, stoppa och laga allt, och som år efter år är lika tillförlitlig och går lika bra. En sådan maskin av alltigenom svensk tillverkning — icke allenast jämställd med utan t. o. m. överlägsen de utländska — är

Husqvarna SYMASKIN

Säljas av Husqvarna depåer och deras ombud på bekväma avbetalningsvillkor eller per kontant mot hög kassarabatt.

HUSQVARNA VAPENFABRIKS AKTIEBOLAG, HUSKVARNA.

de kvinnogenerationen det stora problemet om själsligt förståelse.

Ett dockhem är hans mest omdebaterade äktenskapsdrama. Det är måhända det teaterstycke, som givit upphov till de långvarigaste diskussionerna och den djupaste analysen. Ännu ganska nyligen mötte jag en engelska, som började ett samtal om huruvida Nora hade rätt att gå ifrån sina barn. Om rätten att överge Helmer talade hon icke. Det skulle hon kanske gjort för femtio år sedan? Stackars Helmer! Diktaren är hård mot honom. Han utrustas med en mängd utmärkta egenskaper, under det Nora får åtskilliga fel, men hela dramat blir en dom över Helmer. Just i sådan teknik visar Ibsen lejonklon. Den återkommer i Hedda Gabler, vilkens huvudfigur är en brottslingstyp med ett skuldregister som kommer åskådarna att rysa, men icke förty griper denna ensamma kvinnogestalt på ett underbart sätt intresset. Hedda är måhända, trots sin grymhet och negation, en av Ibsens mest monumentala hjältinnor. Hon har sitt motstycke i Euripides' Medea, vilket möjligen förklarar, att sydlänningar mött henne med sådant förstående. En grekisk löjtnant berättade mig en gång om Heddas framgångar i Aten. Sydlänningen Mussolini har också blivit imponerad av denna hemska och dock fängslande furie, och han meddelade i en intervju, att hans dotter — på italienska Edda — är uppkallad efter Hedda Gabler. Av alla Ibsens gåtor, och där finns många, är Hedda den gåtfullaste. Diktaren ville kanske med henne liksom i en spegel ge den vrångbild av kvinnan, som det av honom så avskydda samhället i sitt förslavande av kvinnonaturen ödesdigert skapat?

Det finns stora genier, som ända innerst i sin ande äro kvinnovänner. De taga absolut parti för kvinnan mot mannen. Det

är som om de förklarade ur sitt djupaste medvetande: Kvinnan har rätt, mannen har orätt. För dem äro man och kvinna mindre individer än principer och verktyg för den okända makt, som håller mänskligheten gående. Ibsen hör till dem.

Vad geniernas väg dock är originell! Ibsen var en gång biträde på ett apotek. Att börja som apotekare i Grimstad och sluta som, ja som — Henrik Ibsen! Det är inte likt någonting annat. Ibsen skulle om sig själv kunna svara som Selma i De ungas förbund, då Stensgaard frågar efter hennes familj:

»Vi sagoprinsessor ha ingen familj.»
FRIDA STÉENHOFF.

En sörmlandsgård.

(Forts. fr. sid. 213.)

de goda tomtarna på Claëstors gård och håller dem levande, brukar just inte byta tjänare. De stanna — om de inte gifta sig, som »småflickorna» ofta göra. Tjänartraditionen på Claëstorp är fullständigt efter Rousseaus föreskrift. Av de uppväxande flickorna i familjerna bland godsets underlydande, som grevinnan känner och som känna och hålla av henne, brukar hon utvälja en eller två, som om de alltjämt arta sig väl, få komma till Claëstorp som »småflickor», att hjälpa till i köket och så småningom läras upp. Men småflickorna från Claëstorp bruka ha mycket god åtgång på äktenskapsmarknaden, och av spånaden och vävnaden kommer alltid en viss procent på deras lott, så att ibland hinna inte småflickorna avancera i graderna, förrän de snappas bort. Men annars skulle de ju kunna bli både kokerskor och hushållerskor med tiden. Dessa viktiga poster ha dock för närvarande haft samma inneha-

varinna sedan tjugufem och trettio år tillbaka.

Att gå husesyn på Claëstorp under grevinnan Lewenhaupts ledning är ett sällsynt nöje. Vi ha uppehållit oss länge vid hemslöjden, som är grevinnan Lewenhaupts stora intresse i livet, men detta får inte undanskymma hennes kanske ännu större betydelse som maka och mor och härskarinnorna i ett stort gästfritt hus med stolta traditioner. Släktporträtten av gångna generationers herrar och damer Lewenhaupt ha i flera fall målats av berömda konstnärer. Där finns dukar både av Lundberg och Breda bland dessa. Lundbergs pasteller, som sitta i stora salongen äro kända genom reproduktioner. Där är bl. a. det berömda porträttet av greve Stromberg, han som gjorde Claëstorp till fideikommiss åt en Lewenhaupt, hans gudson, och de två fursteporträtten av Gustav III och Carl XIII som små gossar.

I två vitriner i kabinettet intill salongen förvaras som relikier en liten utsökt samling bibelots i elfenben, svarvade och snidade av en Lewenhaupt, grevinnans far.

Matsalen på Claëstorp är ett ståtligt rum med sina gyllenladersklädda väggar av svenskt gyllenläder, vilket är någonting sällsynt.

Grevinnan tycker också om att visa gästrummen, där allt står färdigt, så att man när som helst kan ta emot en gäst. Brådska och jäkt får inte förekomma på Claëstorp och ordet besvär har inte upptagits i grevinnans ordbok. I farstun, som inte får heta hall, ligga mattor av »de röda fåren», och dem lägger man strax märke till för den varma röda färgen och den trevliga vävnaden, som naturligtvis gården själv har heder av.

Så ser en gammaldags svensk herrgård ut i Södermanland, en med starka, levande traditioner.
ETH. K.

Persil

*för all
slags tvätt*

Redovisning

"Födelsedagen" har sedan redovisningen i nr 7 ytterligare mottagit:

Transport Kronor 4,700:46	
Fru Julia Svedelius, Stockholm	5:—
Fr. Signe d'Aubigné, Stockholm	2:—
Fru Selma Ek, Gällaryd ..	5:—
Fru A. Starck, Stockholm	2:—
Fröken C. Montelius, Stockholm	10:—
Fru Nanny Jacobsson, Växjö	1:—
Fröken Ellen Härleman, Töreboda	2:—
Överstinnan L. Hedenblad, Hälsingborg	2:—
Fru Ida Nilsson, Hälsingborg	5:—
Apotekare Oscar Ahlström, Östersund	5:—
Fru Selma Larsson, Äppelvik	5:—
Doktorinnan Alma Stendahl, Stockholm	5:—
Fru E. Bengtsson, Råmen	2:—
Fru E. Dahiberg, Stockholm	2:—
Fru Signe Lundgren, Adolfsfors	1:—
Fru Wilhelmina Meyerson, Mariefred	1:—
Fru Ebba Himmelman, Halmstad	1:—
Fru L. Bergendahl, Göteborg	1:—
Fröken Elisabeth Hultquist, Jönköping	1:—
Fru Ingeborg Bjureskog, Vitsand	3:—
H. B., Näs bruk	2:—
Fru Nathalia Florman-Ericsson, Gävle	5:—
Fröken Emilie Pettersson, Stockholm	5:—
Fru Anna Ahlström, Karlstad	2:—

Transport Kronor 4,775:46

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannernligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en

barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

Alarmklockan.

När nerverna slå alarm är det något som är i oordning. Smärtorna äro kroppens alarmsignal. Reumatismens tillhåll är till ex. icke nerverna, som endast reagera, utan måste sökas i de omgivande musklerna. Smärtorna uppstå, när man rör musklerna.

Aspirin-Tabletter bringa hjälp genom att driva blodet hastigare genom dessa, varigenom de åter bli friska och smidiga.

Aspirin-Tabletter äro endast äkta i originalförpackningen "Bayer" med det gula bandet

Pris kr. 1— och garantimärket.

I handels- och sjöfartsstaden Göteborg

annonsera alla i morgonens annonsorgan för Göteborg och västra Sverige

GÖTEBORGS MORGONPOST

Göteborgs borgerliga morgontidning

Läst i mångtusende hem, i mångtusende affärer och på mångtusende kontor

Hjärtat i halsgropen...

det är ju det vanliga uttrycket för den oroskänsla, som den nervöse känner vid varje liten påfrestning. Det kan blott gälla passerandet av en gata eller en plötslig bilsignal. Strax "hoppas hjärtat i halsgropen". Den som besväras av detta bör aldrig vara utan Somnogan-tabletter. De lugna snabbt nerverna och den av dem alstrade oroskänslan. Somnogan är fullkomligt ofarligt och är ej vanebildande.

Finnes å alla apotek i rör om 20 tabl. à kr. 2: 50 samt populärförpackningar om 4 tabl. à 55 öre.

ELEFANTENS DROGHADEL, Stockholm.

SOMNOGAN

Som man häddar, får man ligga.

SPIRALMADRASSER

hava vunnit sin enastående framgång tack vare sin genialiska (patentans) konstruktion. Innehålla omkring 500 st. fina stålspiraler i cylindriska domestikfack (ej juteväv) överstopning ren tagel — i motsats till mindervärdiga dylika som äro stoppade med krollsplint — och dubbla skikt vit vadd. Utgöra på en gång både tagel- och resår-madrass, men kosta ej mera än endera, men äro tioudubbelt mjukare än någondera.

Tillverkas av:

J. Svensson & Bourghardt

Göteborg. Grundad 1881. Madrassfabrik, Tagelspinneri, Täckfabrik, Fjädderrenseri, Spiralfabrik. Erh. i varje välsort. sängklädersaffär.

IDUNS SKÖNHETSINSTITUT

Leverfläckar.

N:r 10. Vad är att göra för att få bort bruna s. k. leverfläckar på kinder och armar, frågar en trägen "Idunsprenumerant".

Svar: Ett sätt att ta bort s. k. leverfläckar är, att sedan fläcken tvättats med sprit eller eau de cologne, pensla den 1 à 2 gånger om dagen med en blandning av 1 del chrysofonsyra och 10 delar vaselin. Efter 5 à 6 dagar gör man ett uppehåll. Det bruna, som uppstår av penslingen går bort så småningom, och då är vanligen leverfläcken också borta. Försök först med fläckarna på armarna, så får ni se om resultatet är sådant att det lämpar sig för ansiktet. Låt i annat fall borttaga dem av läkare.

Dubbelhaka.

N:o 11. Hur skall jag få bort min dubbelhaka? "Tacksam för svar".

Svar: Tänk på att huvudet och ryggen måste hållas raka för att undvika dubbelhaka. Gör följande rörelser ett par gånger om dagen: drag tillbaka skulderbladen och axlarna så långt det går några gånger å rad under djupandning. Därmed dragas även halsens muskler tillbaka, vilket inverkar fördelaktigt på bakpartiet. Rulla därpå huvudet vissa gånger åt vardera hållet i så stora cirklar som möjligt och gör till sist kastvridningar med huvudet, alternerande åt höger och vänster, vilket även minskar hakpåsen. Massage från hakans spets och nedåt halsen med flata händerna, samt från undersidan av hakan uppåt öronen.

Gikt och reumatism.

N:r 12. 1) Kan kärnmjolk, som ju allmänt anses vara en hälsosam dryck med fördel användas mot gikt och reumatism?

2) Är massagerulle verksamt och ofarligt att användas vid överflödig fetma? "Frågviss fru".

Svar: 1) Kärnmjolk skadar nog inte, men vad som är mer verksamt för de åkommor ni nämner är, att ett par gånger om dagen dricka saften av 1 citron blandad med vatten, vari 1 tsk. fosforsyra-rad natron först blivit upplöst. — Att förtära flera apelsiner om dagen är även att rekommendera.

3) Är nog bra om den användas med förstånd och regelbundet varje dag.

Ömtålig hud.

N:r 13. 1) Vad är flytande paraffin? Är det lämpligt att blanda dylik i lanolin för att få den mjukare? I vilka proportioner? Jag har ytterst torr, lätt irriterad hy, hurudan behandling och salva för att få den bättre?

2) Min längd är 160 cm., vikt 60 kg., är det normalt eller bör jag väga mer? 46 år.

Svar: 1) Den paraffin som användes till salvor har en mycket låg smältpunkt 30°—40° och är det samma som vaselin. Den kan lämpligen blandas med lanolin, så att denna blir mjukare. Proportion 1 mot 2. De båda fettämnen smältas tillsammans och röras sedan tills de stelna och det hela blir smidigt. — Men varför besvara er med att tillverka salva, då så många utmärkta hudcrèmeer nu finnas att köpa? Se annonser i Idun! Välj bara en som är fet och använd den ej varje dag utan växla om med rosenvatten, vari ¼ glycerin blandats. — Om er hud ej tål vanlig toalettvål, så använd mandelkli i stället och tvätta ansiktet om kvällarna med varmt vatten.

2) Vikten är normal. Den skall vara lika många kilo som längden är centimeter över metern.

EMULGON

(MED OCH UTAN JÄRN)

är en vitaminrik fiskolje-emulsion, som innehåller Phospho-Energon och kalk.

Är starkt aptitgivande, stärker muskler och benbyggnad.

Synnerligen välgörande för klena och undernärda personer i alla åldrar,

SPECIELLT FÖR BARN.

SÄLJES ENDAST Å APOTEK

9 Damer av 10 föredrager

den utsökta engelska crémen

Oatine

framför någon annan.

Engelska specialister på hudens område uttala: Huden är ett ömtåligt materiel — undvik all överdriven behandling samt irriterande medel — allt med måtta, detta är en gyllene regel — och använder Ni till dagligt bruk en så fin och mild crème som "Oatine" då bevarar Ni huden frisk och vacker.

Oatine är ett extrakt av ren havre, med de säregna och närande bitillsatser, som envar normal hud kräver. Den är ekonomisk i bruk och nybildandet av frisk, slät hud försiggår långt lättare. Oatine ingnides först och vid avtorkningen avlägsnas allt damm och smuts. Den skyddar huden i alla väder och är outhärlig vid den dagliga hudvården.

Namnet "Oatine" på förpackningen är en garanti.

Bruksanvisning medföljer och följes denna noga, bevarar Ni ständigt Edert utseende ungdomligt friskt.

"Oatine Snow" är en dagcrème som gör huden matt och vit och den är outhärlig som underlag för "Oatine Puder".

THE OATINE COMPANY

London

Li. Kongensgade 12, Köpenhamn K.

Paris

**Huden är ömtålig efter rakningen —
alla Herrar böra därför använda "Oatine".**

Hushållsexperter och husmödrar

äro ense om Martas
nytta och användbar-
het i varje hushåll.
Knådar degar, färser,
korvmat etc. snabbt
och väl. Gör ett för-
sök med

Broschyr
sändes gratis
och franko.

Norrahammars
Degknädningsmaskin
MARTA

Pris från Kr. 20:— i järn- och bosättningsaffärer.

NORRAHAMMARS BRUK, NORRAHAMMAR.

Ett Waterman rekord 42 år med samma spets

Den största platsförmedlaren

i södra Sverige utgör **Skånska Dagbladet**,
vars annonsspalter skänka den bästa
överblicken över möjligheterna på arbets-
marknaden. Sök plats och rekrytera
Edra anställda genom annonsering i
SKÅNSKA DAGBLADET

— Den svenska landsortens mest spridda dagliga tidning —

ARTI HEMFÄRGER
äro utan jämförelse bäst.
A.-B. EUG. WINGÅRD, MALMÖ.

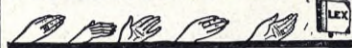
Torr hud.

N:r 14. Snälla Fru Skönhets-
doktor! Min ansiktshud har all-
tid varit besvärlig så till vida, att
den fjällar och röda, svidande
fläckar liknande s. k. revormar
uppstå. Har i många år använt en
liljemjölkskräm, men om jag ej
dagligen använder crämen spänner
och stramar huden och ovan-
nämnda märken uppstå. Bör jag
använda någon fetare crème? el-
ler vad kan göras? Mycket tack-
sam för ett snart svar.

36 år.
Svar: Det skadar ej att växla
om och ibland ta en mycket fet
hudcrème, som alltid bör inmas-
seras i huden efter kvällstvt-
ningen.

Fru Skönhetsdoktor.

JURIDISKA RÅD.

Mot insändande av 2 kronor i fri-
märken besvaras under denna ru-
brik insända juridiska spörsmål.

Adoption och arv.

Fråga: 1. Då ett barn en gång
blivit adopterat av sin styvfar,
äger denne rätt att, om det be-
hagar honom häva adoptivförhål-
landet och göra barnet arvlöst,
eller ärver barnet under alla för-
hållanden, som om barnet vore
hans eget?

2. Framgår det genom några
handlingar, att barnet, därest det
framdeles ämnar ingå äktenskap,
är fött utom äktenskapet?

"En fråga".

Svar: 1. Endast för det fall,
att adoptivbarnet grovt förgått
sig mot adoptanten eller hans när-
maste eller adoptivbarnet för ett
lastbart och brottsligt liv äger
adoptanten ensidigt påkalla adop-
tivförhållandets hävande.

2) Nej.

Deklaration.

Fråga: Vi äro tre syskon med
gemensamt hushåll. A. förestår
hushållet mot lön av kr. 300:—
pr år av vardera B. och C., detta
är A:s enda inkomst. 1) Kunna
B. och C. göra avdrag å sina de-
klarationer för detta belopp, som
A. bekommit och i så fall under
vilken rubrik? 2) Är A. skatt-
skyldig för denna inkomst, då den
ej överstiger 600 kr. pr år?

"Deklarationsokunnig".

Svar: 1) Dylikt avdrag får
icke göras.

2) A. är ej skattskyldig, men
väl deklarationspliktig beträffande
sin inkomst.

GEFLE MANUFAKTUR AKTIEBOLAG STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade
Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
»SVANEN»

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 96 46 - Hudiksvall 532 - Sundsvall 30 03
Umeå 141 - Östersund 130.

Den bästa tidningen

i Helsingborg, den, som har
största spridningen
och läses noggrannast samt
av alla samhällsklasser. är

Helsingborgs-Posten

— Skåne-Halland. —

Boskillnad.

Fråga: 1. Kan boskillnad mel-
lan makar upphävas, då skäl för
dess bibehållande numera ej fin-
nes? 2) Hustruns arvsrätt efter
mannen inskränkes väl ej, oaktat
boskillnad finnes, i barnlöst äk-
tenskap?

Mångårig prenumerant.

Svar: 1) Nej.
2) Nej, makes arvsrätt lider
icke intrång genom boskillnad
mellan makarna.

Klas och Inga.

(Forts. fr. sid. 211.)

osedd kommit att få avlyssna en
dylik utläggning om Jesu upp-
höjdhet, som lät ungefär så:

"Jesus, förstår ni, flickor, han
är sån, att om han ville ta på sig
sina grova kängor och hoppa upp
på lilla mahognybordet i salongen,
och så stå där och sparka fram
om tillbaka, så kunde inte mam-
ma säga ett smack åt honom för
det!"

Ingas och Klases pappa var
ofta borta flera dagar, ibland en
hel vecka i sträck, och alltid hette
det att han "läg ute i affärer".
Det var ett mystiskt och dunkelt
ord, som alltid tycktes barnen
ogripbart och avlägset, men när
Hulda efterträddes av Ester möt-

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol - Goedecke

= Suppositorier =

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische
Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för vär-
delösa efterapningar och ersättningspreparat.

För Anusol-"Goedecke" finns det ingen ersättning.

Anusol-"Goedecke" upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt av-
föring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka ställena. Inga narkotiska beståndsdelar.
Lätt att använda. Fås på alla apotek.

Infört genom Stockholms Läkareförening

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. Maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Centralinstitutet.

Kursen, 2-årig, börjar den 15 sept.

Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Professor PATRIK HAGLUND

Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska
Privatvårdsklinik.

Sturegatan 62, Stockholm.

R. T. 75025. N. 8301.

För behandling av hållnings- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubningar

Dr A. Karsten

Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut

Kungsgatan 60, Stockholm

Tandteknikerkurs

i modern teknik. Ansökn. porto. W. Johnsson, Malmkillingsg. 60, Stockholm.

Samhällshygien

Regeringsg. 31 3 tr., Tel. N. 8043.
Spädbarnsutstyrseln "BIRGITTA" komplett kronor 15:— Godkänd av barnläkare, handsydd, vacker, lämplig som modell att sy efter. Praktiska baby-sängkläder m. m. Begär prislista.

LEDIGA PLATSER

Elev.

Plats ledig å Barnsjukhuset Samariten. Svar till Husmodern, Barnsjukhuset Samariten, Stockholm.

Elever

i Gobelinvävnad emottages (1 frielev) hos Amelie Fjæstad, Rackstad, Arvika.

Sjukvårdselever

mottagas å Norrtälje Lasarett. Kursen 1-årig. Sökande bör ej vara under 20 år. Ansökan åtföljd av ålders-, frisk- och skolbetyg insändas, under adress Husmodern, Lasarettet, Norrtälje.

Går Ni utan plats

eller söker ombyte, så sätt in en anons i GÖTEBORGS MORGONPOST, som är spridd och läst i Göteborg och hela västra Sverige. Sänd in annonsen jämte 1:20 i frimärken e. dyl till Göteborgs Morgonpost, Göteborg så får ni resultat.

PLATS SÖKANDE

22-årig,

frisk o. arbetsvillig, bättre flicka, önsk. plats som husm. hjälp o. sällsk. Ev. hos herre el. dam. Gärna som barn- eller skrivhjälp. Hushålls- och sykkunnig m. någon praktik i sjukv. o. skrivgöromål. Svar till "Ordningssinne", Iduns exp., f. v. b.

PENSIONAT OCH INACKORDERINGAR

Fliseryds Herrgårdspensionat

adr. Ekhult

mottager såväl årgäster som gäster under kortare tid. Inomhus alla nutida bekvämligheter, vacker trakt, stor trädgård med sparrisodling, jakt. 10 m. promenad till post och järnväg, pris 125 kr. pr m. årgäster efter överenskommelse. Förfrågningar besvaras under adr. Herrgårdspensionatet Ekhult. Tel. Fliseryds gård, 1.

te det dem helt vardagligt från hennes mun.

Ester sade aldrig "Konsumtion" eller "Föreningen", utan hon frågade rätt och slätt: "Kanske Klas vill gå med till affären?"

Det dröjde heller inte länge förrän Klas så där i förbigående interpellade mamma.

"Är det alldeles sanning, att när pappa är borta, så ligger han i affärer?"

"Visst är det sanning", sade mamma, "vem i all världen säger något annat?"

"Ingen", svarade Klas — "man kan väl ändå få undra..."

Men när Klas och Ester nästa gång stodo hos P. A. Eriksson & comp. och väntade på sina katrinpommon sade Klas med plötslig medkänsla:

"Jag tycker synd om pappa, som måste ligga så ofta i en affär, det kan inte vara annat än hårt både på disken och på hyllorna."

Klas' syster Inga var ett flygande och kvittrande litet ting, vars eskapader inte alltid voro lätta att kontrollera, och vars bekantskapskrets stundom föreföll föräldrar- na att i oroväckande grad växa ut. Liksom Buss-Persson för Klas stod på en piedestal över alla andra, så dyrkade Inga trädgårdsmästare Svård, och kunde timalt sitta på drivbänkskanten och se honom skola om sina plantor. Han visste namn, både på svenska och latin, på alla växter i hela världen, och han hade sått en rad med rädisor bara åt henne, där hon fick gå och ta sig en, när hon kom. När nu Inga var något mindre och som alla andra utsatt för den traditionella frågan: Vems lilla flicka är du? svarade hon beredvilligt, att hon var Svårds. Tills mamma en dag började förhålla henne, att hur snäll än Svård kunde vara, så var det ganska dumt och otacksamt av den, som hade både en pappa och en mamma att ge ett sådant svar.

Inga erkände utan all opposition att mamma hade rätt samt lovade att ändra på formuläret. Men trofastheten mot Svård låg ändå och sved nere på botten, och när provet kom beslöt hon att rätta sig i en kompromiss.

"Ett älskligt barn — vems flicka är du, min lilla vän?" sade den gamla änkan, som bodde i samhällets gentilaste villa, och mönstrade henne genom sköldpadslognetten, och Inga neg det finaste hon kunde, och svarade strax:

Rosa Blomqvist blir husassistent.

Det är ju ren skandal i stan att flickor bara rusa till kontoren hela dan ingen vill i spisen stå och koka det är finare att med maskin och penna moka.

Löjligt uti sanning tycker Rosa, och till hembiträdessysla genast styr sin kosa.

Utan hem och mat vi inte kunna leva utan sånt en hel nation kan bäva.

"Mammas — och så trädgårdsmästare Svårds, men det vill inte mamma jag ska säga."

Förmodligen var det inte alldeles utan skäl som Klas och Ingas mamma med en viss bävan emot såg den stora släkthemman på juldagen hos deras farmor, då alla barnbarnen kommo tillsammans, och farmor undersökte vilka framsteg de hade gjort, och vilka anlag de röjde.

"Du, lille Klas, var allt litet rädd för jultomten, när han kom och knackade, eller hur?" frågade farmor, men Klasse svarade betydligt kränkt:

"Äh, visst inte — det har jag väl begripit länge att tomten bara är pappa, och förresten är det nog han, som är storken också."

Så kom till sist en dag, när mamma fick stå vid grinden och se Inga och Klas trava iväg med skolväskor på ryggen, och då både Persson och Svård snart finga vika för "Fröken". Mamma borde ha varit glad, och var det väl också, men hon tyckte ändå att det var en vemodig september. Och så tycka visst alla mammor.

FRÅGOR OCH SVAR!

Rekreation.

Fråga: Har hört att vid Sigtuna-stiftelsen även finnes pensionat eller kanske vilohem. Om så är vore jag tacksam för adress.

Svar: I Sigtunastiftelsens Hospits mottagas betalande gäster för vila och rekreation.

Adressen är endast Sigtuna.

Mynt.

Fråga: Skulle jag genom Idun kunna få veta nuvarande värdet på "jubileumstväkronor" från år 1907 med Oskar II och drottning Sofias bild och var jag kan få utbytt sådana? Intresserad.

Svar: Jubileumstväkronor ha samma värde som vanliga tvåkronor.

De kunna bytas mot andra mynt i en mynthatel. Adresser å myntaffärer finnas i telefon- och adresskalender.

Solfjäder.

Fråga: Har en gammal solfjäder av elfenben, fint mönster i utskärningar. Vad kan den vara värd? och var kan jag få sälja den? Fru Adèle.

Svar: Den kan säljas i en antikvitetsaffär, men något värde kan ej bestämams, förrän de sett föremålet.

Julkort.

Fråga: 1) Vill Idun vara god nämna adressen på några förlag, som mottaga julkortsprover?

2) Vilken tid böra dessa insändas?

3) Material? Rita.

Svar: 1) De konstförlag, som syssla med jul- eller andra kort, äro bl. a.: Axel Eliassons Konstförlag, Kungsgatan 54, Ljunggrens konstförlag, Nybrogatan 3. Eskil Holm, Kungsgatan 62 och Carl E. Magnusson, Helsingegatan 21.

2) Så fort som möjligt.

3) Gott akvarellpapper och goda färger.

Utländska klubbar.

Fråga: Finnes det i Stockholm någon engelsk damklubb, motsvarande tyska damklubben? Har sett att det finns en amerikansk damklubb, den menar jag ej, utan brittisk engelsk. Vore tacksam få adress till denna klubb. Jag undrar om en svenska kan få bli medlem där och hur komma in i klubben, då jag ej känner någon? Finnes ej annat än den amerikanska klubben vore jag tacksam för adress, om en svenska kan komma in där. Hjördis X.

Svar: Någon engelsk damklubb

Idealiskt rekreation och studiem för unga flickor

INSTITUT POUR JEUNES FILLES

LOCARNO

Lago Maggiore — Schweiz

Flickpension Castello Bianco

Grundad 1907 i Neuchâtel

Statsunderstött — Examinerade lärarekräfter. Egen grund, härligt läge, loggior, hälsosamt. Soligt klimat, alpluft, stor skogspark.

Omsorgsfull utbildning i franska, eng., italienska och litt.

Samtalsspråk franska.

Vetenskapliga föreläsningar. Handelsutbildning. Konsthistoria. Musik. Italiensk sångundervisning. Studiera till Paris. Vintersport i högfjället. Studieuppehåll i Italien (Medelhavet). Tillträde alla tider på året, så vitt plats finnes.

Vid Slagsta Seminarium

(Seminarier för utbildande av lärarinnor för sinnesslöa barn.)

Börjar ny kurs den 1 september d. å. Ansökan om inträde, åtföljd av läkareintyg enligt formulär, sänds senast 15 maj under adress Föreståndarinnan, Slagsta, Fittja. Kursen är tvåårig och kostnadsfri (fritt viverse och bostad). Cirkulär med närmare upplysningar lämnas på begäran.

Trädgårdskurs

för kvinnl. elever vid Torshäll, Leksand, 10 april—31 okt. 21:a kursen. Stipendier. Extra elever på kort tid. Vegetarisk kost. Ref., prosp. och vidare upplysningar på begäran.

existerar ej i Stockholm. I den amerikanska äga svenskor ej inträde; den är endast avsedd för amerikanskor.

Om ni t. ex. skulle söka inträde i Internationella klubben, Hamngatan 8, kunde ni där ha tillfälle att sammanträffa med utlänningar. Där anordnas också konversationscirklar för främmande språk.

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

M. K. R. Införes vid tillfälle. *Twostarr, 16 år*. Alltför omoget. *Iveber*. Det går naturligtvis bra att sända in dem så som Ni gjort.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.

Avesta: Avesta-Posten.

Bollnäs: Tidningen Ljusnan.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Eskestunå: Eskilstuna-Kuriren.

Falkenberg: Hallands Nyheter.

Falun: Falu-Kuriren.

Gävle: Gefle-Posten.

Halmstad: Halland med Halländingen.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.

Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.

Härnösand: Härnösands-Posten.

Hörby: Mellersta Skåne.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.

Köping: Bärgslagsbladet.

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöten.

Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Lysekil: Lysekils-Posten.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.

Mjölby: Mjölby Tidning.

Mora: Mora Tidning.

Norrköping: Norrköpings Tidningar.

Nyköping: Södermanlands Läns Tidning.

Nässjö: Nässjö-Tidningen.

Piteå: Norrbottens Allehanda.

Skara: Skaraborgs Läns Tidning.

Skellefteå: Skelleftebladet.

Skövde: Skaraborgs Läns Annonnsblad.

Sollefteå: Sollefteå-Bladet.

Sundsvall: Sundsvalls-Posten.

Säter: Säter Tidning.

Söderhamn: Söderhamns Tidning.

Söderköping: Söderköpings-Posten.

Södertälje: Södertälje Tidning.

Tranås: Tranås Tidning.

Trälleborg: Trälleborgs Allehanda.

Uddevalia: Bohuslänningen.

Ulricehamn: Ulricehamns Tidning.

Umeå: Västerbottens-Kuriren.

Upsala: Tidningen Upsala.

Vadstena: Östgöta-Bladet.

Visby: Gotlänningen.

Vänersborg: Elfsborgs Läns Annonnsblad.

Västervik: Västerviks-Tidningen.

Västerås: Westmanlands Allehanda.

Växjö: Nya Växjöbladet.

Ångelholm: Engelholms Tidning.

Örebro: Örebro Dagblad.

Örnsköldsvik: Örnsköldsviks Allehanda.

Östhammar: Östhammars Tidning.

3 MASKERADTIDER
ANVÄNDES FÖR SKODONENS ANS

Gyllenhammars
HAVRE-
GRÖT
vill allihop ha
till frukost

2^{1/2}
öre

En portion gröt
kostar endast

2^{1/2}
öre

Naturen giver Eder

mat och dryck, kläder och värme. Naturen giver Eder medel att bota de sjukdomar, Ni i obetänksamhet ådragit Eder. Naturen har Ni att tacka för allt, även för

Lukutate

Den Indiska Förnygringsfrukten

som borttager de giftiga sammanhopningarna i Edert blod och körtelsystem, vilka undergrävt Eder hälsa och i förtid gjort Eder gammal och trött.

Lukutate finnes i form av välsmakande marmelader samt i form av koncentrerade tärningar för sockersjuka, och de som av annan orsak icke tåla socker. Säljes överallt. Pris Kr. 3:75.

Naturligt resultat — får Du med Lukutate.

Begär vår nya broschyr!

THE LUKUTATE FRUIT Co.

Skeppargatan 86, Stockholm. Tel. Ö. 8989, 78989.

Var inte rädd

för att baket ej skall lyckas. Använd bara det yppersta bakpulvret, och resultatet måste bli bra.

Vare sig Ni bakar tårter eller kakor, plätar eller puddingar, kommer Ni att bli glatt överraskad av, hur briljant resultatet blir med

Ekströms Jästmjöl

— Cream-Phosphatpulvret med den underbara jäskraften.